

خطی - فهرست شده

۶۳۹۲

خطی - فهرست شده

۶۳۹۲

بازدید شد
۱۳۸۲

۸۲۹۸-ن

کتابخانه مجلس شورای ملی

کتاب: الحقايق في الفقهيات السنية
مؤلف: محمد زكي (محمد بن محمد بن الحسين الرازي)
موضوع: فقه

شماره ثبت کتاب: ۷۸۶۱۴
۱۳۸۳

۶۴۶۳

خطی - فهرست شده
۶۴۶۳

۱۲

برو قضاة العلم
في قضاة الزمان

۲۰

من كتب الفقه الراعي
هذا في فصله
لما و من عبو
ابن

موزه آستان قدس

توضیح: این کتاب در فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی ثبت شده است. این کتاب در فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی ثبت شده است. این کتاب در فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی ثبت شده است.

نومان

بازرسی شد
۱۳۸۲

۸۲۹۸-ن

کتابخانه مجلس شورای ملی

کتاب: الحقايق في الفقهيات السنية
مؤلف: محمد زكي (محمد بن محمد بن الحسين الرازي)
موضوع: فقه

شماره ثبت کتاب: ۷۸۶۱۴
۱۳۸۳

۶۴۶۳

خطی - فهرست شده
۶۴۶۳

۱۲

برو قضاة العلم
في قضاة الزمان

۲۰

من كتب الفقه الراعي
هذا في فصله
لما و من عبو
ابن

موزه آستان قدس

توضیح: این کتاب در فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی ثبت شده است. این کتاب در فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی ثبت شده است. این کتاب در فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی ثبت شده است.

نومان

بسم الله الرحمن الرحيم
قال ساد الاكبر العلامة ختم الحكماء
الحسين ارقاوى برده مضجع شاهی بی تنه
که ذات او از من سبب زمان و مکان مبرآت و صفات از معارفت
حدوث و امکان مواو افیدی کاری او از حاجت مجاون و معاضد حاج
و پروردکاری از نیاز مندی که دش آسمان و ستارگان متعالی
وصلوات بی نهایت و تحیات بی غایت بر محمد مصطفی باد که پیشوای عالم
و معتمدی پیغمبر است و بر آل و وارثان او و سلم تسلیم اکثر **امام**
چون سچ عبادت بعد از طاعت خدای تعالی و متابعت رسول خدای تعالی
از خدمت باشد. نیست که اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر
منکم واجب باشد بر مرد عاقل بمقدار قدرت و اندازه استطاعت
خود در آن مبذول داشتن خاصه که آن خدمت بقره و کرم جمیل و شانه سنیده
پیش و چون بذکان حضرت اعلی بادشاه عالم سلطان اسلام اعظم الله
افضاله را در اوقات عزیزیت بهشت و هجده حرکت التماس خاطر می بود
با خیارات بخوبی واجب دانستم درین معنی تصنیف می ساختن و سخنان

۱
علم در آن تصنیف پر داختن بلفظ آسان و عبارتاً نرزد یک بخط پس
استاد این چو فی ظلمت و ابیست و او شوش و ابو معشر بلخی و عمر
بن فرخان الطبری و احمد بن عبد الجلیل الشری و یعقوب بن علی النضائی
و محمد بن ایوب الطبری و گوشایان لبان الجبلی و سهل بن بشر حرکیم
و انجاشان در کتابها خود بی نظم و ترتیب آورده بودند انرا حرت گردید
و بجهنم مگردید آختم و انچه حاصل سخن بود بیاوردم و هر کس که درین علم چنان
کرده بود و کتابها و مسموعه را نرا اعطاکرده متفق اند که هیچ کتاب درین علم
بدین معنی و معموری کسی نداشته و این مجموع را بود دیگر جموعات فضیلت
بسیار و مزیت بی شمارت و نام این کتاب الاخیارات العالیه فی الاخیارات
السیاه و نهاده ام تا بواسطه اقبال جداوند علم مطلوب علمیان و مستعمل
جهانان گردد و ازین معانی توفیق خیرات گرامت کند و اهدای مایه ازین
دارد و خیرات دینی و دنیاوی میسر گرداند و نموده که این کتاب بهر دو عالم
بها ده آمد مسالت اول در کلیات و مسالت دوم در جزئیات **مسالت اول**
در کلیات و آن نه فصل است **۱** در حد اخیر **۲** در موضع و مبادی **۳**
۴ در فایده **۵** اخیر **۶** در ضروریات اخیرات **۷** در مکتوبات اخیرات

و در محرومات اختیارات **د**ر آنکس که احسان را برای او کند **د**ر آن که اختیار از
برای آن کند **ک** در اختیار کردن در وقت ضرورت **فصل** نخستین
در محکوشا گفته است که اختیار سعادت و شجاعت که او را اختیار کند
و شایستگی او حرام و غرض را که مطلوب بود و آنجمله شدن او باطل
آنجست شدن بسندیه و بدانکه حد خطاست از منت **وجه** **ا**
آنکه سعادت و وقت اختیار نبوده که سعادت و وقت ضروری است که او مطلوب
بود از اختیار و فزونی بود میان فضل اختیار و میان آن ضرر که مطلوب
بود از اختیار پس گفت که اختیار سعادت و وقت است یا آنکه سعادت
وقت فضل اختیار است **خطا بود** **د** آنکه در همه احسانها سعادت
وقت مطلوب نبود که اگر کسی خواه که اختیار کند برای خراب کردن
قلعه یا از برای دار و دادن شخصی یا بیمار کرد و در این تمایز ملکات
کرد و آن اختیار جز بنظر نخست و است نیاید پس معلوم شد که در همه
احسانات سعادت و وقت مطلوب نیست **ج** آنکه او تعریف اختیار
سعادت و وقت تمایز کرده است و تعریف تمایز جز بدان توان کردن که
گویند می را آن ضرابند که متعلق اختیار بود پس این دور باشد **د** آنکه

درین حد تکوارست زیرا که چون گفت باید که طالع وقت اخبارت را سیئه
عرض بود پس بدگر سعادت وقت حاجت نایه زیرا که سعادت و کجرت
این سخن در راه **و** آنکه گفته اند آنچه شدن او با صاحب طالع هم خطاست
زیرا که وقت را امتزاج بنزد با صاحب طالع بلکه امتزاج جز میان **کس**
صورت نه بندد **و** آنکه همان حاجت صاحب طالع یک سبب از اسباب
وقت و باز آن سبب را سببها و دیگر می باید جست که سال گفته آید پس اگر
با ذکر سعادت وقت دیگر سببها سعادت وقت نب بدگر حد دیگر
سببها با دیگر دو اگر خاست که با ذکر سعادت و کجرت **و** وقت واجب
نبود پس و کج این سبب کردن زیادت بود پس علی کل درین حد زیادت یا
انقصان حاصل شود **و** آنکه شرط که درین حد با ذکر دست یافته
نشود و در اختیارانی که وقت ضرورت گرفت و شود و چون بعضی اخبار را ازین
بیرون بود این حد خطا بود و بد آنکه حد جز با گفتن دشوارست و هیچ کس را
این معنی معلوم نشود مگر درانی که علم منطق که قیاس مستقیم است جماعی
کرده باشد و کجست از این علم حاصل بوده است **و** چون خطای این حد پیدا شد
با در حد اخبار کجست که اخبار عیار درست از کزیدن و وقتی که او بهترین وقتها

۵۴

وہ

دج ۲

دجلہ

حجری

[illegible]

که یافته شود و از آن وقت که موافق مقصود بود در آن مدت که آن وقت در وی طلب
 کند و از آن استیحا که گفته شد بدین حدت مسیح غیایه **فصل دوم**
 در موضوع این علم و مبادی وی به آنکه موضوع هر علمی از چیز باشد که در آن
 علم از احوال او بحث کنند و موضوع این علم اخلاق و کواکب است از آن روی
 که از قوت بفعلی آنکه از اجزای اجزای او کرده باشند فاما مبادی
 این علم یا از قصا یا بحدی باشد یا از قصا یا مقول کسی که گفته اند
 که مبادی این علم قصا یا بحدی است این خطا کرده زیرا که میان اصحاب
 احکام اتفاق است بر آنکه چون قصا یا از او طلوع متصل شود بدان
 ستاره که صاحب حاجت بود از سیارات اقرار و صاحب طلوع را متصل
 کرد اینم بگوئی از ثواب است که آن کوکب بر طبع خداوند حاجت بود و از سیارات
 با مقصود آن حاصل شود و معلوم است که هر قدر تمام بهر وقت طلوع سیارات
 این نزد زیر که کمتر شرفی در صحت تحریک است که یک فعل از یک حرکت
 در یک درجه باشد و این انتخاب باشد که هر قدر برین وفا کند که کواکب
 مانده دیگر دور یا بیشتر تمام کند لکن یک دور ایشان در مدت بیست
 و چهار هزار سال تمام شود پس عمر حرکت ایشان چگونه و فاکند پس معلوم

دلیل ۱
دلیل ۲
دلیل ۳

شد که اگر ضری از طایع ستاره مانده معلومست جز بوجی و الهام و خواها
 راست معلوم شده است پس معلوم شد که در مبادی این علم بحث کند
 بقصا یا بحدی حاجت است بقصا یا مقول هم حاجت است **فصل سوم**
 در فایده اخبار باید دانست که طلوع وقت با طلوع مولود و برج اصحاب
 و طلوع تحویل از سه قسم خالی بود یا سرد و سجد باشد و دوم خش باشد لابد
 نخست حاصل شود و اگر یکی سجد باشد و دوم آن بخش این قسم نیز بر سه قسم است
 یا سجد غالب بود یا بخش یا سرد و برابر باشند و اگر سجد غالب آنجا از وی
 مساوی است اسباب تحریک بود بدین آن تحریک مشغول شود و آنچه از آن
 مقدار حاصل آید سبب حصول سعادت شود و اگر بخش غالب بود حکم
 همان بود که گفته شد و اگر برابر باشد سرد و بیکدیگر آن شخص را نه سعادت
 حاصل شود و نه تحریک چنانکه دو شخص در قوت برابر باشند هر یک از ایشان
 یک طرف از قوتی باشند چون مرد و غایت قوت خود در عمل آید و مرد و قوت
 مساوی باشد لابد باشد که آن قوت در میان ساکن شود و هر چه جانب
 حرکت کنند و چون این فایده معلوم گشت و ظاهر شد که اخبار یک سجد
 مندر است بهم تدبیرات زیرا که اگر طلوع اصل و برج آنها و طلوع تحویل آن شخص

اینکه هر دو سجد باشد لابد باشد
 یک سجد باشد و اگر در یک سجد باشد

۲ پس در افتاده بچند فایده بود **دلیل پنجم** اگر چه ۲

نیک باشد و طلوع سدا اخبار بان شود لابد باشد که سعادت زیادت کرد
 و اگر آن طلوع بد بود طلوع سدا اخبار کردن در غایت سعادت بود آن تحریک
 زایل کند و باشد که سبب سعادت کرده و اگر نه یا در بعضی از آن تحریک
 کمتر کند پس باید باشد که اخبار کردن نزدیک عطا از مهمات اگر سایل
 سوالی کند و گوید در اخبار کردن مسیح فایده نیست و برین پنج دلیل است
 ۱ آنکه اگر ستاره که از اثر طلوع در سعادت و تحریک پس اثر بار ستارگان
 که در طلوع مولود و طلوع تحویل بود ممکن نباشد پس در اخبار کردن مسیح
 فایده نبود پس باید باشد که بر مرد و نه در اخبار کردن مسیح فایده نیست
 ۲ آنکه بسبب بخان دیدیم که از برای سفر کردن و دو شخص یک اخبار کردند
 و آن سفر در حق کی سود مند آمد و در حق دوم زاین کار و اگر آن اخبار را
 اثری بودی بایستی که منفعت یا مضرت آن بهر دو شخص رسیدی **ج** آنکه
 اتفاق اثر ستارگان که در طلوع مولود و برج آنها و طلوع تحویل باشد قوی تر
 از آن باشد که اثر ستارگان که طلوع وقت اختیار باشد زیرا که طلوع وقت
 طالعی عاریت است و طلوع مولود اصلی و مرکز عاریت با اصلی برابر
 بود پس طلوع اختیار اثر بار طلوع اختیار نتواند کرد پس در اخبار مسیح

دلیل ۴

۲ دلیل اول ۲

دلیل چهارم ۲

فایده نیست **د** آنکه دفع نیت بر آنی ممکن نیست مصطفی صلی الله علیه و سلم میفرماید
 که من آنم با نجوم فقد کفر اگر نجوم خوب بودی کمتر بودی و چون بودی
 به فایده نیست **جواب** ۱ این سخن اول که اثر این طلوع مولود و برج آنها
 و طلوع تحویل انتخاب واجب باشد که ظاهر کرده که او را مافی و افنی نباشد
 اما چون طلوع وقت اخبار دفع آن اثر بود لازم باید که این اثر بار در خود
 آید و همچنین که ترشی سر که آن وقت برقرار باشد که سکر با وی آینه نشود
 اما چون سکر با وی بیا میزند چنانکه از شرینی سکر لطیفی که شود از ترشی سر که
 ترشی که شود مجسمین چون آینه مولود و اصحاب تحریک کند و طلوع وقت
 اصحاب سعادت کند هر یک از ایشان دیگر لطیفی که کرد اند تا آن تحریک
 که متعصا طلوع اصل بود که شود **جواب** ۲ این سخن دوم آن دو وجه اول
 است که چنانکه طلوع اختیار بیک لطیفی از تحریک طلوع مولود که کند طلوع
 مولود لطیفی از سعادت طلوع که کند بس چون دو کس یک اخبار سفر کنند
 یکی را نیک و یکی را بد این معنی برای این چنین بود که طلوع مولود و طلوع
 تحویل یک بوده باشد و اخبار بان یا رسد و لا جرم او را منفعتی تمام از آن
 سفر حاصل آید و آنکس را که طلوع بد بوده باشد چون اخبار نیک یا رسد

هم فنی از محضرت که کرد و لکن چون غلبه سبب نبوت را بوبات لاجرم
 از آن سفر مضرتی بوی رسد و اگر نه احسار نیک اتفاق افتاده بودی مضرت
 پیش از آن بودی **در جواب** که منمخ در اخبارات دعوی قطع و تعیین کند
 الله بد که معنی کار او آن بود که علیه ظن فرامایه و مرجع مقطوع نشود باشد
 که خطا افتد و لکن نظر عاقل بدان جانب بود که بیشتر اتفاق افتد اگر حجت
 که مسفت بیشتر بود بر آن گفتن روا ندارد چنانکه هیچ عاقل ترک طلب و محبت
 بگویند از بهر آنکه علاج کردن کاهی سود دارد و کاهی زیان و چون ازین
 معنی هیچ فتوح در علم طلب لازم نمی آید در نجوم نیز نیاید **در جواب** دلیل
 این سخن سیوم است که دلیلها که در اخبار اعتبار کنند و دلائل عامه است
 و دلیلها که طالع موالی را بود و دلیلها در خاص است و عام در نجوم
 مقدم بود بر خاص و آن جواب اول چون احوال کواکب در بعضی اوقات
 دلیل بود بر قطعی یا زلزله اهل آن شهر یا خلف طالع را ایشان مستی
 باشد در آن بلا و اگر بعضی از آن لا فضا و نزع است که بیشتر از آن قوم
 در قتل و رنج برابر باشد یا آنکه سر یک مخالف طالع آن دیگر باشد پس
 معلوم شد که دلیلها که در باب اخبارات هر یک باشد و چون این

دلیل

و چون این درست شد سوال باطل باشد **در جواب** این سخن چهارم است
 که هر چند دفع تعدی بر حق تعالی محذور نیست و لیکن این در تعالی حصری دیگر کرده
 چنانکه مان خردن راست سیری کند است و داد و خوردن راست زوال
 خطای و عبادت کردن راست و مصیبت راست عتاب پس اگر از آنکه
 با تعدی بر خدای تعالی را منع نتوانیم کردن لازم آید که ترک اختیار نکنیم
 باید که ما ترک طاعت کردن و فرمان برداری بجای آوردن بگویم و اگر
 گویم که اگر تعدی بر خدای عز اسمه چنانست که من از مسک محقق باشم
 به بحث نشوم اگر طاعت کنم و اگر نکنم و اگر تعدی بر خدای تعالی چنانست که من
 از ایمان باشم شکست نشوم پس چنانکه این سخن از عقل و شرع دور است
 ان تریم چنانست **در جواب** این سخن پنجم است که آنجی سغیر
 صلوات الله و سلامه علیه فرموده است که من امن با نجوم فقد کفر
 معنی این نه آنست که ظاهر آن پنداشته زید که آنکه کسی ایمان آورد
 بنجوم از آن جهت که مستی ایشان دلیل است بر مستی از بیک کاری و عالم
 و قادر و قدیم این کفر نبود این کفر نبود بلکه ایمان بود بلکه عالمی بود چه
 بود در ایمان نه بنی که ابراهیم علیه السلام در سترگان و ماه و انساب

دلیل پنجم

نظر کرد و هر اسطر آن نظر باری معانی را بداند است از بدی و بدی شب
 می فرماید که فرمود و ملک حجت آسمان ابراهیم بلکه باید دانستن
 که نظر بنجوم بر سبب وجه است قسم اول است که در معنی ایشان نظر
 کنند تا بواسطه آن از بیک کاری و علم و قدرت بی نهایت او را بداند
 قسم دوم آنکه در کائنات ایشان نظر کنند تا اوقات نماز و روزه و زکوة
 و حج و قنیه بداند و نظر کردن در سترگان برین وجه واجب شود قسم
 سیوم آنکه در معاد و دیوار احوال و معاد و دوری ایشان از اختلاف و تفاوت
 نظر کنند چنانکه در کتابها علم حیات بیان آن کرده و نظر کردن در سترگان
 ازین وجه حدوث باشد زیرا که هر کس که این علم بهتر داند آثار حرکت
 خدای تعالی در آسمانها و زمینها بهتر داند **قسم چهارم** آنکه اعتقاد دارند
 که این سترگان از ماسج اثر نیست درین عالم بطبع لیکن چنانکه این در تعالی
 آن راه عادت طلوع آفتاب راست روستی عالم کورست و غروب او را
 سبب تاریکی تاریکی عالم کرده و نزدیکی او را بسبب سرسبب حرارت
 هوا کرده و دوری او را از بسبب سرسبب برودت هوا و همچنان نظر
 این سترگان را اسباب و انصاف است جمله محققان نمیکند که اگر

برین وجه در علم نجوم نه کفر بود و نه ضلالت قسم پنجم آنکه اعتقاد دارند که
 این سترگان بطبع مؤثر اند در این عالم و این اعتقاد مرجع خطاست
 و لیکن کفر نمی کنند قسم ششم آنکه اعتقاد دارند که این سترگان بدو اثر
 بدان عالم اند و سعادت و نحسست جز از نفس ایشان حاصل نشود و بر این اعتقاد
 ایشان واجب است و این اعتقاد کفر صریح است پس معلوم شد که ایمان بنجوم
 که ایمان بود کفر بود و این فصیلت برای آن درین کتاب آوردیم تا هر کس
 که درین علم نکرد چنانکه کفر بود که مسفت آن او را حاصل باشد و مضرت آن
 با اعتقاد او باز نکند **در فصل چهارم** در خبری که رعایت آن
 در احتیارات واجب بود بدانکه منت جبر است که رعایت آن در احتیارات
 واجب یکی صلح و قهر و مراد این لفظ صلح هر کجی که این لفظ یا و کنیم
 با حصول سعادت حاصل بود یا ناری عدم محسوس و بدانکه رعایت صلح
 قهر و احتیارات از برای آن اولیتر بود که ماه را به حصلت است یکی نزدیک
 ترین همه کواکب است بر زمین پس تا شرا و درین عالم اولیتر بود از تا شرا
 دیگران دوم حرکت قمر بر سطح است در لغات و حضرت که درین عالم
 ظاهر و حادث می شود میسر است در نظر باشد پس اضاف این حوادث بخبر کما

1

2

سرعت قمر اولی تر بود از اجابت ان بحر که بطریق استارکان سیوم از اجابت
 سرعت حرکت انوار کوکب و دیگر اجتهاد کرد اند و اصراج ایشان سبب
 حدوث حوادث گردد درین عالم پس ازین سه وجه رعایت حال قمر
 در اخبارات اولیتر بود و بد آنکه قمر دلیل اسد بود و خداوند خانه او دلیل
 عاقبت باشد و لیکن بشرط آنکه قمر در اوت بود و با ما نظر بود بطالع اما اگر
 ضمن نبود دلیل ابتدا طالع و دلیل عاقبت را بد دوم صلاح خداوند خانه قمر
 سیوم صلاح طالع چهارم خداوند طالع پنجم صلاح خداوند خانه عرض و اولی
 بران باشد که خداوند خانه عرض ستاره بود که بدشان عرض بود چنانکه
 جدا کند یا خداوند خانه عاشر اقیاب بود زیرا که عاشر فلق سلطان دارد
 و اقیاب نیز فلق سلطان دارد معتم صلاح ستاره بدشان عرض بود است
 منت ضر که رعایت ان واجب بود در اخبارات چون در وقت مملت بود
 و و این حکیم که اخبارات کردن روانه و انموده و انموده و انموده و انموده
 صاحب طالع است اما با مشاهدات ماه و اما مشاهدات کوکب حاجب و حکیم
 دیگری گویند که چون صاحب عرض و خداوند خانه عرض ماه باشد صلاح
 دیگر و لیکن هیچ نمود ندارد زیرا که بسیار بود که طالع و ماه هر دو مسعود

۷
 همانکه خانه دریم بر کار کار
 سلطان را ششم صلاحت
 صفرا و غیره عرض م

و خداوند است الموضع ساقط بود باعث السحاب بود پس هیچ منفعت
 حاصل نشود مثالی این است که حسن سبیل خراسان بیرون آمد بطالع اسد
 و ماه و مستری در نور بود در وسط السماء اقیاب در آمد بود در برج ثور
 لیکن خداوند است الموضع ساقط بود باعث السحاب بود پس هیچ منفعت
 او در اضطراب بود و از بیرون ماه و مستری در وسط السماء اقیاب در خانه
 خویش هیچ معصوم حاصل نشد پس معلوم شد که رعایت کردن صلاح خانه
 عرض بهر حال واجب **فصل** پنجم در بیان ضرر که رعایت ان سبب
 کمال اخبار بود و ان مایه ضرر است یکی آنکه فلق دارد و این بر دو قسم
 بعضی آنکه فلق ان اجتماع یا ان استقبال دارد و که معتم بدان اخبار و بعضی
 آنکه فلق ان اجتماع و دیگر در افراحوال قمر اما قسم اول بر آنکه نظر کردن در حال
 و استقبال اندیش و وجه است یکی آنکه از اجتماع یا استقبال یا در وقت طالع
 بود یا در برج حار یا بی الوته باشد یا در زایل الوته باشد اگر در وقت زایل
 اوتاد باشد ان نیز هم بر دو قسم است زیرا که ان اجتماع یا ان استقبال باشد
 یا نه اگر با مسعود بود یا باشد قمر چون از ان اجتماع یا از ان استقبال باز گردد
 یا با مسعودی دیگر بیرون یا بخسب اگر بسودی دیگر بیرون و دلیل فلق ان کار بود

قسم اول

یا با یکی از مسعود

هم ابتدا او هم اشیا و اگر خسی بیوند و دلیل خوبی ابتدا بود و بای اشیا
 و اما اگر قمر در وقت اجتماع یا استقبال یا مسعودی بوده باشد در وقت
 بازگشتن از ان اجتماع یا از ان استقبال یا بسودی بیوند و یا خسی
 اگر بسودی بیوند و دلیل ناسی است او بود و خوبی اشیا و اگر خسی بیوند
 دلیل بود که ان کار هم در ابتدا او هم در اشیا باشد و اما اگر ان اجتماع
 یا ان استقبال در برج حار یا بی الوته باشد یا در زایل الوته باشد یا در
 دلیل ان باشد که ان اقسام چهار گانه که یاد کرد شد میانه باشد
 و اما اگر در برج حار یا بی الوته باشد یا در زایل الوته باشد یا در
 چهار گانه در رعایت صنف بود الا در جائز زیرا که اول در نخست
 هر چند که به حال تر باشد نخست ایشان بشتر بود **و در** ان ضرر که اجتماع
 و استقبال دارد داشت که خداوند طالع اجتماع و استقبال چون در
 و در طالع افند اشرف باشد یا در خانه بود و دلیل ناسی ان کار بود
و در ان اجتماع و استقبال چون در ان برج اتفاق افتد که طالع مولود
 صاحب اخبار باشد و بر وجه صالح اتفاق تمام کرد و **و در** ان که خداوند
 در ان استقبال یا اجتماع و خداوند خانه ان اجتماع یا ان استقبال با هم

تعلق

موافق باشد دلیل ان باشد که ان کار با ابتدا کند و ز کار باقی ماند **و در**
 آنکه ان برج که اجتماع یا استقبال در وی اتفاق افتاده باشد بجای بیت
 الحیوة باشد و خانه دوم از وی بجای بیت المال و المیع و المشری و هم برین
 قیاس خانه دیگر را اعتبار باید کرد پس چون خواهی که بعد از ان استقبال
 اخبار کنی از برای کاری جدید کن تا قمر و طالع در برجی افتد که لایق آن کار باشد
 چنانکه اگر خواهی بپایان نهادن را اخبار کنی جدید باید نگردد تا ماه یا صاحب
 طالع در راج باشد ان موضع ان استقبال یا اجتماع و آنکه اگر او لاه
 فلكی در ان ساعت که ابتدا کار می خواستند کردن موافق باشد با اول فلكی
 در وقت اجتماع و استقبال دلیل بر آن بود و آنکه بنیابت کمال خود رسد **و در**
 بهترین سودی را که در اخبارات رعایت کند آن سود باشد که در وقت
 اجتماع یا استقبال مستوی بوده باشد بر طالع اختیار یا بدان موضع
 که در وقت اخبار در وی بوده باشد و اگر چنانکه ان سود خداوند ان حد
 باشد که اجتماع و استقبال در ان باشد بهتر بود و اگر ان سود بان شرط
 که گفته شد خداوند طالع و در ان یا سلطان یا خداوند طالع تحوی سال
 یا خداوند فردا را مت باشد دلیل بر غایت کمال کار باشد **و در** ان

و در ششم

و در هفتم

صراحت اتفاق افتاده

و در هشتم

چنانکه از باب مثلثات در وقت اجتماع یا استقبال از نجوم سلیم
باشند و ناظر بخود دلیل تمامی آن کار بود و الا دلیل ضعف آن کار
بود و اما قسم دوم و آن اعتبار در حالها قمر است و غیر اجتماع
و استقبال دان در وجه است **ج** آنکه هر کاری که ابتداء او از آن
وقت اتفاق افتد که ماه از نقطه رأس جبر است و آن کار تمام کرد و زیرا که
روی بجانب شمال نهاده است **ب** آنکه ابتداء آن وقت که ماه در برج سیم
الطالع باشد آن کار آسان بر آید **ج** آنکه ماه از وقت اجتماع و تا برسم
اول دلیل بود بر کار که از سر راستی و درستی و از ترمیم اول
استقبال دلیل بر خصوصیت بود زیرا که مقبله دلیل بر مضادیت
گند و از مقبله تا برسم دوم اما اجتماع دلیل بود بر کار که بر جوشیده
د آنکه مایان کردیم که ماه دلیل ابتداء است و خداوند خانه او دلیل
عاقبت پس در ابدا کار که ماه یا خداوند خانه او بر جبر است بود
آنکه در ویدی از او تا طلوع باشد و خداوند خانه ناظر دلیل بود
که آن کار در ابدا و انشا بخوبی حاصل شود **ب** آنکه در ویدی
از او تا بود و لکن خداوند خانه از وی ساقط بود و خوبی ابتداء

قسم دوم
مصادف
در دوم
در سیم

بناچار چون کسی در کار خود غرضی را بداند یا بخواهد که از او
دلیل را در آن کار بداند یا بخواهد که از او دلیل را بداند

و بناچار آنها بود **ج** آنکه در ویدی بود و لکن خداوند بوی ناظر
باشد این دلیل تمامی ابتداء بود و خوبی ابتداء **د** آنکه در ویدی بود
و خداوند خانه بوی ناظر بود و دلیل تمامی ابتداء و انشا بود و این چهار
قسم که باید کرد و در ابدا کار که اگر مقبله باشد بخوبی آن بخش یا خداوند
خانه او بود یا نبود اگر خداوند خانه او نبود و دلیل آن بود که آن کار
در وجود نماند و اگر خداوند خانه او بود یا ماه بعدی متصل باشد یا نباشد
اگر بعدی متصل نبود آن کار در وجود آید یا در حقیقت بسیار **د** بهترین
حالها، تاه در ابدا کار که آن بود که ماه از سعدی بازگشته بود مگر
در حق آنکه کار که مگر نه که او را آن بهتر باشد که از بخش منصف
بود **د** او را آن بود که ماه در قی الا رض باشد و در تحت الارض
ج آنکه اثنی عشریه ماه دلیل است بر عاقبت پس اگر اثنی عشریه
موضع قمر یا سعدی بود و اثنی عشریه آن سعد ماه بود دلیل کند که
آن کار بنایست خوبی در وید و در ابدا کار که بهترین که ماه متصل
بود از سفلی بعلو معنی اسفل از سفلی بعلو است که از ستاره که در ویدی

مصلح
آن کار در ویدی
در آن کار

در سیم
در سیم
در سیم

بهبوط نماند بود باز کرد و ستاره بیوند که روی برف نهاده بود
و این شرط در ابدا کار که نگاه باید داشتن الا در آن وقت که باید
سایحک خواهر رفتن زیرا که باید که در این کار که ماه را علوی بطنی
نماند بود **ی** بهترین ابدا آن باشد که در آن وقت مرد و زن در حدود
مسعود باشد و بکسر که ناظر باشد آن نظر سعد و آن خداوند موافق
آن کار باشد که ابدا اخرا کند کردن و خداوند آن خداوند ناظر باشد
بهترین بطنی سعد اینست حل جز که که تعلق دارد بر عاقبت حال قمر
الف آنکه بطنی تعلق دارد بر عاقبت خانه ماه و آن است که چون خداوند
خانه ماه محسوس باشد باید که ناظر بخود بقدر از او تا طلوع **الف**
آنکه تعلق بر عاقبت حال طلوع دارد و آن منف است **ا** آنکه طلوع بر
برج منقلب بود یا بر یکی ازین اقسام بعضی کارها راست
بود و بعضی بوانه اما بر جبر اگر طلوع باشد دلیل کند که آن کار را انشا
نمود و و ستاره کرد و هر بیماری که طلوع او ازین برج باشد زود
ذاتی شود و در وی خصوصیتها در آن تر کشد و هر کسی که مگر نه و زود باز
آید و کسی که در وی وعده کند و خداوند ناظر و خباها و خباها که باید کردیم

در سیم

مصادف

نظر باید کرد و در جبر منقلب از جبر روجه اول آنکه برج حل از منجم بود و
سرع الانقلاب ترست اما سر طان در سرعت انقلاب از وی گمراست
اما از وی سبک تر است که خداوند او ماه است و از منجم سر یقین است
و میزان در انقلاب منقلب است و جدی سبک بطنی الانقلاب است از جهت
زحل دوم آنکه اگر بر جبر سعدی بوی ناظر بود دلیل بود که آن کار هر چند
ماند است و بود و لیکن بوقت تمام شود و کوشی بوی ناظر بود دلیل
بود بر عاقبت تمامی کار و اگر سعد و منجم نخوس ناظر باشد تمام شود
و لیکن محبت و شفت سوم آنکه خداوند طلوع بوجی ثابت بود و انقلاب
آن کار در مدت دراز طالع در چهارم نظر باید کرد و در وجه طلوع و در
درجه که ماه در وی بود اگر خداوند خداوند در جبر منجم بود انقلاب آن کار
دود اگر زحل باشد انقلاب آن کار در عتبه و محبت بود و اگر عطارد یا زهره
یا مشتری بود آن کار حاصل بود پس بر وی منقلب کرد و اما اگر طلوع
یا خانه ماه بر جبر ثابت باشد دلیل ثابت آن کار بود و سعادت و محبت
آن کار سعد و نخوس سقنی بود و در هر شایسته است شاکر در را و زنی
خواسن و الا در زفاف که لایق او بر جبر منقلب است و میزان بیاری

نظر باید کرد
سرع الانقلاب
اما از وی سبک
و میزان در انقلاب
زحل دوم آنکه
ماند است و بود
بود بر عاقبت
و لیکن محبت و
آن کار در مدت
درجه که ماه
دود اگر زحل
یا مشتری بود
یا خانه ماه
آن کار سعد و
خواسن و الا در

که طالع او بر چهار ثابت بود و از یکشده و خصوصیتها در وی بصلح انجامید
و نباید دانستن که عترب سبکترین همه بر چهار ثابت بود از برای آن
که خداوند وی مرغ است و اسد از همه ثابت تر است و قوی در خط
خویش آورده است که دیوانه ثابت تر است که خداوندش زحل است
و اما بر چهار دو جسدین چون طالع باشد ما خانه باشد دلیل آن بود که
از آن کاری که در وی آمده اکتفا اعراف کند و بار دیگر رجوع کند
و صلاح و فسادان متعلق بود بنظر سعود و نحوس و این بر چهار شایسته
بود کار نامه را که بدو کس تعلق داد و چون مع و شری و شریک مرگس
که درین طالع منحوس شود از جسد پیر و نر آردش و مار دیگر کمرند و اگر
که رخنه باز یابد مار دیگر کمریند و اگر وعده کند خلاف شود و بیمار
اگر بهتر شود بار دیگر بیمار گردد که بهتر شود مار دیگر بیمار گردد وجه دوم
آنکه مرغ معوج بود یا مستقیم اگر معوج بود ماه در وی دلیل کند بر
و شکاری آن کار بس اگر سعود ناظر باشد دلیل بر امید داشتن
حصول آن ضرر و اگر نحوس ناظر بود دلیل بود بر غایت و شکاری
و اگر هم سعود و هم نحوس ناظر باشد دلیل توسط بود و نباید دانستن

وجه دوم

که چون ماه درین بر چهار بود و زواید بود در وی دلیل کند که آن ضرر بود
سود کند و اگر بخند خون دیگر نر و ششم سود باشد و اما بر چهار سیم
الطلوع اگر طالع باشد ما خانه قمر باشد دلیل تمامی آن کار کند و شایسته
بود و سستی کردن و ونا جسد راس اگر سعود ناظر باشد دلیل بود بر چهار
کمال این کار و اگر نحوس ناظر باشد دلیل بود بر دشواری و اگر هم سعود
و هم نحوس ناظر باشد کار مستوسط بود و باید دانستن که ماه در این
برج بود و ناقص بود ضرر را نهاده از آن خرید سود و در خریدن سود
نبود و چه سیوم اعتبار آنکه اگر طالع بر جی بود که دلیل زندگانی باشد
و آن جزا است و سبند و قوس و حوت برای صید ساک بود و بر چهار که
دلیل بادشاهان بود چون حل و جزا و اسد لایق بادشاهان بود و بر چهار
که دلیل او ان باشد چون بر چهار آبی از برای مطربان نیک بود و بر چهار
آتش کار را ش راک بود و چه چهارم بر چهار آبی از برای نهار لایق اختیار است
نهار بود و بر چهار لیلی لایق اختیارات لیلی بود و هم چنین ستارگان
نهار و موافق اخبار را بر نهار و ستاری با بی موافق اختیار با بی بود
بس اگر حال بر خلاف این بود پس حال منظر سعود و نحوس را مصلحت بود

وجه سیم

وجه چهارم

وجه پنجم باید که طالع مطلع باشد آن مقصود بود چنانکه بر چهار آتشی
کار را سلطان را و چنانکه خانها مرغ جنگ را و چه ششم باید که سعود را
در طالع حصه تمام بود و چه ششم آنکه طالع بر جی معوج بود معترب و در جات
عاقبت در برجی ثبات مستوی باشد اول آن کار دشوار باشد و لضع
اسان **الراج** اشارت حال خداوند طالع و آن چهار وجه است **الک** باید که خداوند
طالع ناظر بود بطالع بظلمت پس گفته است که مران ستاره که ناظر نبود بخانه
خود بخانه بود که مردی از خانه خود دور بود و حفظ خانه نتواند کرد **ب** آنکه
خداوند خانه منحوس باشد باید که نظر او از تلبیس یا از تلبیس باشد و مخیر
خداوند خانه ماه و خداوند خانه حاجت زیرا که نظر نحوس از ملت و تدلیس
و نظر سعود از متابله و تربع معنی مذ **هر ج** خداوند طالع چون نحوس بود
باید که نظر او از او تا و بفرمود و بطالع باشد **د** جهد باید که خداوند
طالع با سهم السعاده بهم باشد که آن دلیل کمال بود **ه** اعتبار حال درجات
طالع بدان که هر درجی از برجی خاصیت او خاصیت آن برج که دوری او از
برج حلی هم چندان بود که دوری آن درجه از اول برج چنانکه درجه نخستین
از حلی شایسته بود ابتدا کار را از درجه دوم از نور شایسته بود و را

وجه پنجم

وجه ششم

وجه هفتم

وجه اول

وجه دوم

وجه سوم

وجه چهارم

وجه پنجم

و او درجه سیوم از جزا شایسته بود ضری خواندن را و خدمت بادشاه
را و چهارم از سرطان شایسته بود عمارت کار کردن و هم برین فکس
و دیگر درجات اعتبار باید کردن پس چون این درجات **مس** باشد
اگر در تحصیل این مقامات درجی خود آسمان باید کرد و اگر منحوس باشد
در ابطال مهم درجی دشمن بکار باید داشتن و باید دانستن که هرگاه
که مشتری و زمره درین بر چهار باشد و دلیلها ایشان قوی و اگر زحل و مرغ
درین بر چهار باشد دلیلها ایشان ضعیف بود که در درجه که منحوس
باشد چنانکه اگر مرغ اندر ششم درجه بود از عترب مخالفت تمام در میان
مردمان ظاهر شود و هرک مناجات بسیار اتفاق افتد و اگر شخصی
مخالفت بادشاه آغاز کند در آن وقت اقل و سیار بود و اگر مشتری
در طالع درین درجه بود کار آسان شود **و** حال دیگر و نه باید که او تا
از نحوسی خالی بود و رعایت این معنی کردن بعد از طالع او لیست بکشد
پس بساط پس بر **السلج** اعتبار در عرض و آن از دو چیز است **ا** آنکه
بیش ازین بیان کردیم که خانه حاجت باید که مناسب آن حاجت بود
و اگر نبود باید که در خانه حاجت سعوی قوی حال بود و اگر نه باری نظر کند

وجه اول

و باید که خداوند او از نخوس سلیم بود **ب** جبهه باید کردن ماهانه حاجت
 در اصل مولود مسعود بوده باشد و خداوند آن قری حال **ج** اعتبار
 حال سیاره وان دو وجه است **۱** جبهه باید کردن تا سیاره حاجت
 ناظر بود بطالع و خداوند طالع و خانه حاجت یا زینت یا از تدیس
 یا از تزیین اگر سعد باشد اما اگر خشن باشد جبهه باید کردن تا نظر او
 و مقابل تزیین و تدیس اگر نظر سیاره حاجت بطالع میسر شود باید که نظر
 بود بصاحب طالع بهتر از آن بود که نظر او بطالع **ب** جبهه باید کردن که
 خداوند خانه سیاره و صاحب قری حال بود زیرا که عاقبت دلیل است
التاسع اعتبار سهام وان چهار وجه است **۱** سهم السعاده اعتبار باید کردن
 که او دلیل ابد است **ب** صلح خداوند او اعتبار باید کرد که دلیل او عاقبت
 است **ج** سهم السعاده باید که نظر بود بجاه و اگر خداوند سهم السعاده
 ساقط بود آن طالع هیچ مضرت نباشد چون سهم السعاده ناظر بود
 بجاه پس اگر نظر سهم السعاده بجاه میسر نشود باید که میان مرد و ستاره
 سعدی بود مگر دورا با هم جمع کند و اولیتر آن بود که از ماه بستاند
 و بسهم السعاده دیر **د** باید که آن سهم که منصوب بود بر آن حاجت

وجه ۱

وجه ۲

وجه ۳

وجه ۴

وجه ۵

وجه ۶

مسعود بود و باید که سهم السعاده مبارک بود و در آن سعادت **الکاسر**
 اعتبار آن ساعات که در وی اختیار اتفاق افتاده بود چنانکه اگر این
 اختیار برای کار خیر کند باید که در ساعات مشتری و زهره باشد
 یا در ساعات عطارد و مسعود باشند و اگر از کار بد بود حال بر عکس
 این باید **الحادی عشره** کارها که در وی شات طلبند جز نباشد و زحل
 راست نیاید و کارها که در وی از طول مدت اجتر از کشته جز نباشد و زحل
 مرغ راست نیاید اینست ده چیز که در اول فصل یاد کرده بودیم
فصل ۱۱ که در بیان چیزها که از وی اجتر از باید کرد و آن هفت است
 اول آنچه معلق با اجتماع و اسعباری دارد و آن از دو وجه است اول
 چون تحویل اجتماع بجه بود و نخوس بدان طالع مستولی باشد بر هیز
 باید کردن در آن ماه اذ ابتداء کارها کردن که دوام آن مطلوب باشد
 دوم آنکه چون اجتماع نیرین در آن ماه که در وی ابتدای کاری فرای کردن
 اگر در درجه اتفاق افتاده بود که قران زحل و مشتری در آن درجه اتفاق
 افتاده باشد یعنی آن قران که در وی باشد از ابتداء کارها کردن در آن
 ماه اجتر از باید کردن که آن نیک است باشد خاصه که اگر نخوس مستولی

وجه اول

بوده باشد اما اگر مرد و سعد در آن درجه کرده شده باشند آن محضت
 زایل شود و آن ماه را شایستگی آن بود که در و ابتداء کارها کند **الثانی**
 آنچه معلق بجاه دارد از پنج وجه است **۱** جبهه باید کردن از آن ماه و طالع
 باشد خاصه نسب الادرع و مشتری چون ماه مسعود بود و در آن طالع
 بود این معنی را باشد اصطفا حکیم گوید که چون ماه در غایت نری
 بود اثر سعادت و محضت زود در وی پیدا شود پس اگر بود ترهیا عظیم مزاج
 آنکه بدید **ب** جبهه باید کردن از آنکه ماه ساقط بود از طالع **ج** جبهه
 باید کردن از همان جهت و یا زحل در آن ماه خاصه در شب **د** جبهه باید کردن
 از آن ماه راحه خداوند او را با یکدیگر نظر عداوت زیرا که دلیل مضرت
 و خصومت بود و در آن کار که است کرده باشد که کارها که آن از جیل
 زیاده باشد که آن سهل تر باشد جبهه باید کردن از نخستین قمر وان
 پانزده وجه است **۱** آنکه در حاق باشد و آن چنان باشد که میان او و میان
 اقحاب دوازده درجه بود یا کمتر و بر آن بود که مبرونه بود با اقحاب
ب در حوض باشد و بر آن بود که جنوب در آن پنج اتفاق افتاده
 که ماه در و بود در اصل طالع مولود **ج** مقابل او با اقحاب و نزدیکی

وجه ۷

وجه ۸

وجه ۹

بعضی این محضت است **د** آنکه تریع اقحاب بوده آنکه معان نخوس
 بود از تریع نخوس یا مقابل نخوس **و** آنکه محضتین حاضرین محسن بود
ز آنکه میان او و میان راس ما و ب دوازده درجه بود یا کمتر **ج** آنکه
 در طریق محضت بود و آن نوزده درجه میزان است درجه عکس است
ط آنکه در اخر پنج بود در حد نخوس **ی** آنکه اثنی عشریة نخوس بود
یا آنکه در ایل بود از و نه یا بگرد پنج سیوم که آن فرج است **ب** آنکه لعل
 الیسر بود چنانکه سیر او کم از سیزده درجه و یا زود دقیقه **ج** آنکه وحشی
 بود و آن چنان باشد که از نحسی بازگشته بود و بهیج کوکب پیوسته
د آنکه در وی بجای جنوب دارد **ه** آنکه در جدی باشد این نخوسها ماه
 و جلد حکما اتفاق کردند که چون قمر منخوس بود بعضی از آن ماه کرده
 شد واجب باشد اجتر از باید کرد از ابتداء کارها **الثانی عشر**
 آنچه معلق بخداوند طالع و خداوند خانه قمر و خداوند حاجت دارد و
 آن نه وجه است **۱** بر هیز باید کردن از آنکه این دلیلها راجع باشد
ب آنکه حد باید کردن از آنکه ذب دطالع باشد یا در خانه حاجت
 یا اقحاب یا بابه یا با ستاره حاجت **ج** جبهه باید کردن از آنکه محضت

وجه ۱۰

بکرم به رفتن سر سینه اتفاق غلبه با رکنه او اختیار کردیم به رفتن بیشتر
از همه اختیار را شرح داده است و حق است که سر حندان که در برتر
دو وجود با و کمتر کرد که در اختیار در حق وی ظاهر شد و آن بود
فصل نهم در آنکه اختیار چگونه باید کرد در وقتی که تاخیر میسر
نشود حکما گفته که چون تاخیر ممکن نبود و طلب صلاح دلایل میسر نشود
ابتداء آن وقت باید کرد که مشتری یا زمره در طالع باشد زیرا که ایضا
شرآن ابتداء دفع کند و در طالع طری کوید این سخن در کار را درست
باشد که از وی طلب ثابت و دوام بکند اما آن کار را که دوام از وی
مطلوب باشد تمام کرد و الا آن وقت که قریب بود از محو ستم
دور میسوس می گوید که چون تاخیر کردن ابتداء ممکن نبود تا وقت صلاح
ماه ماه از طالع ساقط باید کرد و باید که آن طالع سودی باشد مختصر
مقابل را اولی که ختم شده و الحذر رب العالمین **مقالت دوم در جزو**
بدانکه ما صلحا که بان کردیم در مقام نخستین حان بان کردیم که سر کس
که خاطری قوی دارد و بطبع مستقیم و بران اصول و وقتی تمام حاصل دارد
او را حاجت نباشد میان اختیار است جزوی زیرا که بیشتر سخنها که در

اختیارات جزوی بود چنان باشد که در مقام کلیات شرح داده ایم
لکن خاطر کس بدین معنی و ناگفته باشد و چنانکه حاجت بدان بیشتر افتد
درین مقام آوردیم و نمیک و بد از یکدیگر جدا کردیم تا برخاسته ایسان
تربود و اینست فهرست آن چیزها اگر بایه رفتن بوی از سر باز کردن
ج نوره بکار داشتن و بایرکی **د** غنچه جیدن **ه** امن باند ام بودن **و**
ضد کردن **ز** حجامت کردن **ح** خون بسیار سرون کردن **ط** خسه کردن **ی**
ابتداء علاج کردن **یا** علاج اعصاب **ب** علاج خستگی **ج** پارسه **د** دارو مسهل
د داروی که سود آورد **ه** دارو که صفا آورد **و** بطبع خوردن **ز** داروی که
حسم برد **ح** قی و غره عر کردن **ط** علاج جاری دیرینه **د** دران داروی که
اسهال عظیم کند **ک** جابه بیدین و بوشیدن **ک** به حاجت زرنه **ک** در خریدن
ک در فروختن **ک** در شرکت کردن **ک** در مال نداشتن از برای سود **ک**
در وام طلب کردن **ک** در وام دادن **ک** در صاعیت کنیا **ل** در غریب کردن
از بر دوستی **ل** در غریب از برای دشمنی **ب** تقوید شش **ل** کار را بوشیدن
ل بهمان شدن **ل** بید کردن **ل** کار **ل** سفر کردن **ل** بخت از طلب سفت
ل اختیار از برای طلب حاجت **ل** در نامه شستن از بهر حاجت **ل** در ابتداء

آموختن میثام در تعلیم و دما در تعلیم حاجت بفرزند بخت و دما
بردن **ج** نیا و انگدن **د** در مهم کردن **د** در ضایع کردن **د** در کار نیر
داند **ز** درخت نشاندن **ج** در تخم کاشتن **ط** در اجابت زمینان **و** در جابا بخت
تا در چهار با شستن **ب** در برده خریدن **د** در ازاد کردن بنده **د** در سیر
دادن کوک **د** در بار کردن کوک **د** در ازاد کردن **د** در زدن
د در سفر بخشک **ط** در سفر دریا **د** در رفتن بخشک **س** در شهر شدن **س** در سبقت کردن
و برخت نشستن **س** در لواست **ج** در لواشت **د** در درخای شدن **س** در حاجت
خواست از سلطان **س** در صید مرغ **ط** در صید دریا **د** در صید کردن
چهار مایان **د** در تماشا بر خشک **د** در تماشا بر آب **ج** در تماشا بر آب **د**
کشی روان کردن **د** در شراب فرو کردن **د** در شراب خوردن **د** در مهمانی رفتن
د در شطرنج و نرد با خن **ط** در جویگان زدن **د** در وقت دعا کردن **د** در کرمان
رفتن چیزها که این اختیار بوی تمام شود **د** که باید که طالع و قدر و حل
یا عقوبت یا اسد و الا در قوس یا حوت یا سرطان یا اسد محمد ایوب گوید که
بهترین است که ماه در سرطان بود و اگر درین حال متصل بود بمشتری
یا زمره از سلسله یا از سلسله دلیل بود بر آسایش و زیادتى حلال و اگر

ه در حوت بود بایر که متصل بود بزمیره یا کمال مطلوب شود اما آن از وی
بر مریز باید کرد **ه** است **ا** در او بود که قریب باشد عطار و یا زمره یا اصل **ا**
و او بود که در خانه یکی ازین سیاره بود **و** اگر ماه در برج منقلب بود عطار
در طالع بود ما زحل و زحل در او بود و دلیل بود بر حشر شدن و اگر متصل
بود با قیاب دلیل بود بر سگی و اگر متصل بود بر مرغ بر آنکه صفا و حرارت
از حد در گذرد **و** **سوی از سر باز کردن** در حشرنا که این اختیار بوی تمام شود و
است **ا** باید که در بر چهار دوحسین باشد الا از سلسله محمد ایوب و او او
که ماه در میزان بود یا در دوحه کوسیا گفته است که باید که در بر چهار با
بود **ب** باید که متصل یکی از مریز و اسد بود زیرا که آن دلیل بود بر آنکه
بوی بار و یک در شافنی براید و اما آنچه از وی حذر بایست کردن شش ضرات
ا باید که ماه در بر چهار ثابت و منقلب نبود خاصه حدی زیرا که دلیل بود
بر آنکه بوی دیر بر آید و خداوندش دانست ان غم باشد **ب** باید که ماه
متصل نباشد بر حلیم درین علت که گفته شد **ج** باید که ماه متصل نبود بر مرغ
د در او بود که قدر در حلی باشد **د** او بود که قدر در طالع باشد **د** او باشد
که زحل و مرغ در طالع وقت باشد **د** در نوره کردن **د** بایر که حشرنا که این اختیار

بوی تمام شود چهارست باید که ماه متصل بود یا اقاب یا تحت السحاب بود
چنانکه از اقاب جدا شده باشد **ب** باید که در بر چهار ای بود و در او نبود که
در حلی و اسد و نور و جدی بود **ب** باید که ماه در بر چهار خاکی
بود **ج** باید که ماه متصل بود **د** باید که در مربوط باشد یا محذوق
که راجع زیر که دلیل که آن سنی در بر **د** باید که خداوند طالع محذوق
از وقت السها و وقت الارض **در ناخجین** این اختیار بد و درست
شود و دواست **ا** باید که ماه در خانه زمره بود یا خانه مرغ یا خانه بزمین
باشد محمد ایوب گوید که بهترین آن بود که خانه ماه یا سلطان بود یا معرب
و دول باشد **ب** باید که ماه زاید باشد در نور و در حساب یا در مرد و اما
انچه از وی حذر باید کرد در چهار چیز است **ا** حذر باید کرد از آنکه ماه در
جوز او حوت بود زیرا که این دو برج و خداوند ایشان بر ما شد این کار را
و دلیل بر آنکه آن ناخن و بر وید **ب** حذر باید کرد از آنکه مرغ در
طالع وقت بود و اما در یک برج باشد زیرا که مرغی طره بود که گوشت
یروج **ج** حذر باید کرد از آنکه زحل در طالع بود یا قمر **د** حذر باید کرد
از آنکه ماه متصل بود سائر راجع خاص چون در مربوط بود و الا تم

م

در وقت اف در آن ناخن پدید آید **آمین** یا نام بردن این اختیار بوی
تمام شود سائر **ا** این نام نگاه باید بردن که ماه در بر چوبی بود که
اندام منسوب شود بر آن برج و سر منسوب به تحت و گردن و دهن و کتف
و بازو و مجوز او سبیل سلطان و لب و بیل باشد و شکم در زده و سبیل
و ناف و سر و بجزان و قنوج و عقب و ران و تنوس و سر زانو جدی ساقها
بدلو و یا با بخت کوشاری گوید که در آن برج که عضو بوی منسوب باشد
این بزرگ بوی روان باشد **ب** باید که ماه ناقص النور و سلیم باشد
از نخوس **ج** باید که متصل بود بیشتر و مشتری فوق الارض باشد اما در
عاشرا در حادی عشر یا در سابع پس اگر بودن مشتری درین مواضع
میسر نشود باید که در طالع بود و قمر باید که ناظر بود با قیاب و قابل النور
از وی زیرا که این دلیل بود که صحت بروی حاصل شود و اما انچه از وی
حذر باید کرد در دو چیز است **ا** آنکه ماه سری بود از مائنه اقاب **ب** باید
که بری بود از نطر نخوس خاص مرغ **فصد کردن** انچه این اختیار بوی
تمام شود چهارست **ا** شجر گوید که بهتر آن بود که ماه در بر چوبی ثابت بود
نور **ب** قصرای گوید که بهتر آن بود که ماه زاید باشد در نور و در حساب **ج**

۴

باید که در بر چهار باشد که باشد باید که متصل بود بعد اما انچه از وی حذر
باید کرد در هفت چیز است **ا** آنکه خانه ماه برج منسوب و در جسدین
بود خاصه **ب** باید که خانه ماه بر چهار را حنی بود **ج** از برج
حوت حذر باید کرد در وقت اجتماع تا سیزده در جاین کار را
نشاید **د** از وقت استقبال احتراز باید کرد **ه** حذر باید کرد
از آنکه زحل و مرغی در طالع باشد یا ماه زیرا که این دلیل بود
بر آنکه جراحت ریم گیرد و تپا شود و حاجت آید بریدن آن
و در این باب از مرغ احتراز اولیتر **د** احتراز باید کرد از
آنکه زحل در ثامن طالع باشد **ز** حذر باید کرد از آنکه زحل
یا مرغ در ششم قمر باشد **ج** **م** **د** انچه این اختیار بوی تمام
شود دواست **ا** محمد ایوب گوید که خانه ماه و طالع بر چوبی از
بر چهار هوایی بود زیرا که چون چنین بود خون فاسد ریخته شود
و خون صفائی ماند و نفع او ظاهر شود و باید که ماه متصل بود
بمشتری **ب** شجر گوید که باید که ماه زاید النور بود و قصرانی
گوید باید که ناقص النور و الحاق بود و اما انچه از وی حذر باید

۷

کردن سه است **ا** بدترین همه آنست که ماه در اسد یا ثور بود **ب**
دور سوس گوید چون در مائنه ندین و مادر مائنه اثنان حسی
بود در غلات سالی بود **ج** محمد ایوب گوید حذر باید کرد از آنکه
ماه تحت السحاب بود و از آنکه طالع یا خانه ماه بر چهار را حنی بود
زیر که خوف آن بود که سودا بدید **د** **در خون گرفتن** انچه این
اختیار بوی تمام شود چهارست **ا** باید که ماه زاید النور و الحاق
بود **ب** باید که ماه متصل بود برج از سلسله یا از تسلیس **ج** باید
که بعد از اجتماع و پیش از استقبال بود **د** باید که خداوند خانه
ماه ناظر بود از سلسله یا از تسلیس و چون خوابی که اندک ببرد
کمی خفاک تن آن حاصل شود حداین شرطها اعتبار باید کرد
و باید که ماه از عطارد ساقط بود **در خسته کردن** انچه این اختیار
بوی تمام شود هفت چیز است **ا** باید که ماه مستولی بود بر سر
ب باید که متصل بود یکی از دو سعد **ج** باید که در بر چهار شمائی
بود **د** باید که زاید النور بود **ه** باید که خداوند خانه او شمائی بود
و باید که خداوند طالع ساقط بود **ز** باید که خانه ماه و طالع بر چوبی

۸

۹

درجه و بطریق کوی باید که در چهار رشتی بود لکن بشرط آنکه
متصل بود بزره **ب** باید که ناقص النور بود و مسعود **ج** محمد ایوب
گوید که ماه متصل بود بسعود و اما آنچه از وی احراز باید کرد آنست
که متصل بود بمرج یا با قباب از ترنج خاصه چون در حل باشد **علی بن ابی طالب**
کهنه درین معنی سه چیز نگاه باید داشت **ا** آنکه ماه باید در برجه
راحتی باشد و بهترین نور است **ب** باید که مسعود در او تاد ماه باشد **ج** باید
که ماه خالی بود از نخوس و آنچه از وی حذر باید کرد آنست که ماه متصل
بود بزل زیر که سبب درازی بیماری باشد **در جامه بریدن و پوشیدن**
آنچه درین معنی رعایت باید کرد منفی چیز است **ا** آنکه ماه در برجی دو
جسدین باشد **ب** آنکه خداوند سابع ناقص السیر باشد و مسعود و درجه
ج آنکه ماه زاید النور و الحباب باشد **د** آنکه باید که قابل تدبیر ماه قسط
و ضعیف بود **ه** اگر متصل بود بزره او لیر بود و آنکه پوشیدن
در ساعات مسعود اتفاق افتد **ز** آنکه در طالع مسعودی باشد و ماه در طالع
و مسعود بود بدان سجد که در طالع باشد و از دو چیز حذر باید کرد
ا آنکه ماه در برج ثابت بود و اسدترین است **ب** حذر باید کرد

۲۰

۲۱

از جمیع سده قمری محسوس یا مقابله با ترنج اقیاب زاید که مقابل و مقابله
اقیاب دلیل باشد که آن جامه در ترنج کهنه کرد و دو عاقبت آن جامه
با خداوندش در گور نهند **در اخیار راقی** **دیکری** گوید که جامه بریدن
قر در حل و سبند و سر طمان و میزان و قوس و رحمت و مقدرات و اتصالات
زهره و در میزان ذراع و صرغه جامه بریدن و باران کفدن اخیار
کند و بدترین بود جامه ثابت بود و بدترین اسد ضاعت **ز و نقره**
درین معنی چهار چیز نگاه باید داشت **ا** باید که ماه در برجه رشتی
بود **ب** باید که ناظر بود با قباب یا بمرج از سلسله یا از تسلیس
و اگر ناظر بود بسعدی از سر نطری که باشد و او بود **ج** باید که ماه در
برجه رشتی و جسدین باشد و اولی آن بود که آن برج مستقیم الطلوع
بود **د** باید که صاحب طالع صاعد بود **در خریدن** درین معنی پنج
چیز نگاه باید داشت **ا** باید که ماه در برجه رشتی مستقیم الطلوع بود
زیر که اگر چنین بود مشتری را بهتر بود و اگر برجه صاعد مستقیم الطلوع
بود مشتری را زانسان باشد و باغ و اسود دارد **ب** باید که ماه زاید
المزده الحباب بود **ج** باید که سهم السعاده در خانه مشتری بود و متصل باشد

۲۲

۲۳

بسعود **د** ماه از آن وقت که اجتماع باز کرد و ما ترنج اول دلیل
بود بر عدل و انصاف و از ترنج اول یا مقابله دلیل بود بر حصول
مقصود مانع و از مقابله با ترنج دوم دلیل بود بر شکلی حال مشتری
و از ترنج دوم یا مقابله شک باشد جسدین چیز نامر ماه که ماه
ساقط بود از مرجع و عطارد و اما خصوصیت ارد و همچنین باید که
ذنب ساقط بود **ب** باید که متصل باشد بسعود و اتصال بسندیده
در فروختن درین معنی چهار چیز نگاه باید داشت **ا** باید که منفرد
باشد از سعدی سعدی دیگر متصل و اگر بخشی بویزد مانع از زیان
دارد **ب** باید که ماه در شرف باشد **ج** باید که ماه در برجه رشتی
الطلوع بود **د** باید که ناقص النور و الحباب بود و اگر چنین باشد
دلیل باشد بر سود مانع و زیانی مشتری **در شرکت کردن** درین
معنی سه چیز نگاه باید داشت **ا** باید که طالع و خانه ماه برجه
و جسدین باشد و بعضی از حکما اسد و جدی را درین معنی روا
داشته اند اما جو را دلیل امانت و راستی باشد و سبند دلیل
منفعت و حبس یا بود و قوس دلیل منفعت و لکن با خصوصیت باشد

ک

ک

و اسد دلیل جهد و منفعت بود و جدی دلیل ان باشد که سر و از یکدیگر
شاد باشند اما دیگر برجه این کار را تبا است اما حمل دلیل آن
بود که آن شرکت زود تبا شود و نور دلیل عاقبت بد بود و سر
دلیل دوری باشد و میزان دلیل زود را گردان شرکت باشد
و عقرب دلیل کند بر جگه و ولود دلیل کند بر زیان کردن در معانی
ما در مقدمه یاد کردیم که احوال سعادت و نحوت بنظر ستارگان
بگردد بهترین نظر درین باب آنست که مسعود با قمر اسد یار
طالع یا ناظر باشد از مسله ماه یا بطلع **ب** اگر خداوند خانه ماه
ناظر بود یا ماه دلیل کند بر آنکه ایشان در وقت منازعت از یکدیگر
راحتی باشد و در آن شرکت سود کنند **ج** اگر ناظر بود دلیل باشد
که سر و هم از یکدیگر را متمم کند و بدان سبب عیازی باطل شود
و اما آنچه از وی حذر باید کرد و وجیه است **ا** بودن نخوس در او تاد
ب نظر خداوند خانه ماه یا از مقابله یا از ترنج و خصوصیت
ارد درین کار **در نسیان** درین باب سه چیز نگاه باید داشت
ا باید که ماه و عطارد و مسعود باشد و ماه و عطارد و متصل بود

ک

ب ثانی و حادی عشره که بیت المال و بیت الرجا اند و خداوند
مرد باید که صلاح احوال باشد باید که عطار در نور و مرغ بود تا
ان مقصود و بزودی حاصل شود و **طلب وام کردن** درین باب
چیز نگاه باید داشتن باید که ماه در عترب باشد یا قوس یا اسد
یا حوت **ب** باید که طالع یکی ازین برجها باشد **ج** باید که ماه ناقص
افور باشد **د** باید که ماه بری باشد از نحوس و متصل باشد بسعود
یا عطارد در ان وقت که عطار و مسعود باشد **ه** باید که صاحب
طالع و صاحب سلیم باشند از نحوس و مشکا کل یکدیگر باشند
و آنچه از وی خبر باید کرد سه چیز است **ا** آنکه ماه بر تربع مرغ باشد
ب آنکه در مقابل زحل باشد **ج** آنکه در مجامعه زحل باشد و ان
از همه تراست **د** و **وام دادن** باید که عطار و باشتی متصل
باشد بامه تا و ام زود باز رسد و اما آنچه از وی خبر باید کرد
چ چیز است **ا** آنکه قدر در موضع منظم باشد و ان نوزده درجه
میزانست یا سه درجه عترب **ب** آنکه ماه را عرض نبود از منطقه
البروج و انرا محتمل طریقه محترقه خوانند **ج** آنکه باطل بود در

ا

ل

جوب **ج** آنکه باطل بود در جنوب **د** آنکه در اول در چهار جزوا اسد
و قوس بود یا طالع ان در چهار باشد **ه** باید که عطار و در باشد
از نظر زحل و مرغی زیرا که مرغ سبب شش و خصوصت باشد
و زحل دلیل مصل باشد **در صنعت کیمیا** سنت چیز درین باب نگاه
باید داشت **ا** باید که او تا و اربعه از نحوس خالی باشد **ب** باید که
طالع بر چهار و زو جسدین باشد **ج** باید که صاحب طالع در عاشر باشد
یا در حادی عشر **د** باید که ماه ناظر باشد یا ان ب از نظر سعد
باید که مسعود بوده باشد طالع اجتماع و استقبالی که پیش از ان
بوده باشد **و** باید که خداوند خانها مسعود باشد **ز** اگر عمل کیمیا از
برای زبده صلاح آفتاب نگاه باید داشتن و اگر از برای نفقه
باشد صلاح ماه رعایت باید کرد اما آنچه از وی خبر باید کرد سه
چیز است **ا** بر نیز از نحوت عطار **ب** بر نیز از آنکه برج معوج
بزوج بر نیز از آنکه طالع در حد نحوس بود تا در مقابل و مت دانه
ایشان باشد ما و انب **در غایت کردن دوستی** درین معنی ده چیز نگاه
باید داشتن **ا** باید که طالع بر چهار و زو جسدین باشد **ب** باید که ان

ک

ل

کار در ساعت زمره کشته خاصه در روز زمره **ج** باید که زمره ناظر
بود بطل **د** زمره خالی بود از نحوسها **ه** باید که زمره خداوند طالع
بود **و** باید که ماه متصل باشد بافتاب از تکیه و تدلیس صلاح
عطار و مشتری و افتاب نگاه باید داشتن و باید که زحل و مرغی
در او تا و نباشد و بران سترکان مستوی نباشد **ج** اگر عمل
از برای دیگر بود طالع و خداوندش طالع مذکر باید و اگر از
برای اناث بود طالع و خداوندش مؤنث بود **ط** چون غزیت
خرابی کرد از برای کادی بیاید بکمرستن تا ان کار از کدام
ستاره حاصل شود و بکدام عضو تعلق دارد پس درویم ان
ستاره را بان عضو مسلط باید کرد و هر چند و نیم قوی تر بود ان
کار زود تر حاصل آید **ی** لیل آنکس که این غزیت در حق او خواهد
کردن باید دانست اما اگر ستاره او مذکر بود ان کار در ساعات
مؤنث کند و دوم آنکه تا ان ستاره که غزیت بوی تمام شود قوی
تر باشد از ان ستاره که دلیل ان شخص بود **در غزیت دشمنی**
مشت چیز در وی نگاه باید داشتن **ا** آنکه طالع برج متقلب باشد

ل

ب آنکه ماه باید که در برج متقلب بود **ج** باید که زحل و مرغی ناظر باشند
بقمر و نظر زحل درین باب او لیستر **د** باید که این کار در ساعات
زحل باید کرد **ه** باید که زحل و سطر السما بود و قوی حال باشد **و**
باید که مرد و نر ناظر باشند بر زحل **ز** باید که نیرین از یکدیگر ساقط
باشند **ج** باید که خداوند طالع زحل باشد **در تقویت دوستی** در وی سه
چیز نگاه باید داشتن اصلاح حال قمر و طالع **ب** نظر قمر بطل **ج**
صلاح عطار **د** در کار **ه** درین کار ده چیز نگاه باید داشتن
ا باید که ماه تحت الشعاع بود روی با جماع دارد **ب** باید که خداوند
طالع بحین بود **ج** باید که مرد و نر از طالع ساقط بود **د** باید که
نیرین از یکدیگر ساقط باشند **ه** باید که افتاب متصل باشد
بخداوند خان خولیس یا بخداوند چهارم **ب** باید که صاحب طالع قسط
بود از وسط السما اما اگر خرای که ان کار نیک بوسیده باشد باید
که خداوند طالع و نیرین منحوس باشند با ان شرط که گفته شد
در آنکه خدای که نباشد باید که ماه از اجتماع بازگشته بود و سنوز
تحت الشعاع بود و اگر نه باید که فوق الارض بود و متصل

ل

ل

ل

در ستارگان و کیمیا و الی این
باید که صاحب طالع
باید که صاحب طالع
باید که صاحب طالع
باید که صاحب طالع
باید که صاحب طالع

بسمی تحت الارض و باید که خداوند خانه او بجهتین بود در ابتدا
کردن کار درین معنی چ چیز نگاه باید داشتن باید که ماه در بر چهار
 منقلب بود **ب** باید که نرین ناظر باشد بیکدیگر از تسلیت
 و تسدیس **ج** باید که نرین ناظر باشد بطالع و طالع مسعود باشد
د باید که افتاب ناظر بود بطالع از تسلیت باید که یکی از نرین یکی
 در وسط السماء باشد **در سفر کردن بجای از جهات عالم از برای اگر سترگان**
 که موافق این کار باشد در طالع و وقت سوال نامذ جانب مشرق
 بهتر بود و اگر در وقت مغرب باشد جانب جنوب بهتر بود و اگر در
 ساعات باشد مغرب و اگر در رابع باشد ازین و تد با که گفته شد
 سفر بجایی باید که در میان دو جانب بود که تعلق بان دو
 و تد دارد **در اخیار و بخت طاعتها از برای اگر لیل ان حالت در جانب**
 مشرق باشد اول روز ان کار بهتر بود و اگر در میان وسط السماء و مغرب
 بود نیمه روز ان کار بهتر بود و اگر میان مغرب بود و تد الارض
 باشد آخر روز یا نیم شب بهتر بود و اگر میان و تد الارض و طالع
 بود نیمه آخر شب بهتر بود و بخس راعم برین قیاس باید کردن

در ناله نوشتن و ابتدا برضی درین معنی شست چیز نگاه باید داشتن
ا کوشیار کوید باید که طالع برچی منقلب بود و محراب کوید باید که
 طالع برچی بود که عطارد را در وی نصیبی بود چنانک یا خانه او بود
 یا شرف نامشده یا حد و وجه او پس اگر عطارد در خط طالع بود باید که
 ماه با خداوند طالع درین خط باشد و اگر این میسر نشود باید
 که عاشر برچی بود که عطارد در وی خطی بود **ب** باید که طالع و خداوند
 دور باشد از نخس **ج** باید که خداوند طالع در وسط السماء باید یاری
 بر وسط السماء دارد **د** باید که عطارد بشارت بود و مستقیم در او تاد
 بود و محرق نباشد **ه** باید که ماه با عطارد بود یا متصل با او باشد
 اگر نام نه نشستن از برای حاجت بود باید که ماه متصل بود بدان ستاره
 که بدر انکس باشد که نام با و نویسد و باید که ماه معقول ان ستاره
 بود چنانک اگر نام بیاد شاه نویسد باید که متصل بود باقیاب
 و اگر بقضیان نویسد باید که متصل بود بمشری و اگر به بزرگان
 نویسد باید که متصل بود بنزل او لیست ان بود که ابتدا و قی کشد
 که ماه در نور بود از مشیت درجه یا چهارده درجه و در حوز ان یکدرجه

تا شش درجه و در سبیل از یکدرجه تا هفت درجه و در میزان از شش
 درجه تا چهارده درجه و در جدی و دلو از یک تا هفت باید که ماه
 زاید النور و احساب بود صاعد در شمال و اما انچه از وی اجترار
 باید کرد انست که ماه در قوس بود یا در حوت **در آموختن پیشیا**
 باید که ماه در حمل و ثور و جوزا و سنبله و میزان و حوت باشد و در
 دیگر بر چهارده و انچه جزای نیاموزد **در تعلیم ادب درین**
 باب چ چیز نگاه باید داشتن **ا** باید که عطارد مستقیم بود **ب** باید که
 عطارد متصل باشد بمشری **ج** باید که عطارد و مشری در او تاد
 طالع باشند **د** باید که طالع وقت سبیل باشد اگر خداوند طالع
 یا عطارد در بر چهارده اتقی بود دلیل بود بر کمال و انچه از وی جز
 باید کرد انست که مرغی در طالع باشد مرغ بخواند فراموش کند **در تعلیم**
رود **ا** سه چیز نگاه باید داشتن **ا** باید که طالع جزایا میزان یا دلو
 زیرا که این بر چهارده اند و او از هوا تعلق دارد **ب** باید که متصل
 بود بزمهر یا عطارد یا یکی ازین دو ستاره برگشته بود و دیگر
 بیسته و اگر چنین نبود باید که ماه در خانه زمره بود متصل

بزمهر **ج** بهترین همه ان بود که زمره و عطارد و ماه بملکی در یک
 و تد باشد از او تاد بریم **در تعلیم سباحه** طالع باید که جزایا **طالع**
 یا سنبله یا قوس یا حوت باشد و ماه در یکی ازین بر چهارده و خداوند
 این برج از نخس دور باشد **در زنده بختی و دایره درین باب چهار چیز**
ا نگاه باید داشتن **ا** باید که طالع وقت و خداوندش بری باشد از نخس
ب باید که خداوند طالع متصل بسعدی باشد و در وسط السماء یا در
 حادی عشر **ج** باید که ماه معقول بود از عطارد و مرد و ساقط
 باشد از نخس **د** انکه از نظر ماه بنزل یا مرغی و مقابل افتاب
 و ترجیح او حد باید کرد **در بناماد** درین معنی سیزده چیز
 نگاه باید داشتن **ا** باید که ماه زاید النور و احساب بود یا ممدوب
 باید که صاعد بود در شمالی **ج** باید که در بر چهار ارضی بود فقرانی
 کوید باید که در بر چهار و وجهین بود و بهترین سبیل است **د**
 محمد ایوب کوید باید که در برچی ثابت بود و بهترین اسد است
 و قمر هم نیک **ه** باید که ماه در شرقی بود از طالع و باید که لب فوق
 الارض بود و بر وز تحت الارض **ز** باید که روی نهاده باشد

از مبطوط الشرف **ج** باید که در برجها رفته بود باید که آغاز از
مقیم ماه بود یا چهارم **ی** باید که ماه متصل بود بسعود اریث
و تسدیس مان مقارنه یا باید که خداوند طالع برجها راضی بود **ب**
باید که خداوند خانه ماه ناظر بود به ماه بترجیح زیرا که آن دلیل بنا بود
ج باید که او تا دخانی بود از پنجس خاصه ابر راجع و آنچه از وی
خداوند باید که در مشیت چیز است **ا** باید که قمر و خداوند خانه او و سهم
الساده منحوس باشد خاصه از برجی زیرا که او را هیچ حمیه
نباشد و در بنیاد نهادن بس اگر او را نظری باشد باید که زمره قوی
باشد و متصل بود به برجی زیرا که میان زمره و برج خداوند است
اگر خانی بود از نظر زمره دلیل خرابی و سوختن خانه کذب **ب** باید که میان
زمره و زحل هیچ نظر نبود **ج** باید که خداوند خانه از آنکه قمر یا زحل یا ونس
بود **د** خداوند باید که در آن از آنکه زحل در ویدی بود خاصه چهارم
زیرا که تمام نشود و اگر تمام شود خداوند آن بنا پیوسته در
برج بود از و سب و بعاقبت آن نازد خراب شود **ه** برهیز
باید که از آنکه خداوند خانه قمر ساقط بود **و** باید که خداوند

۴۰

طالع ساقط بود از طالع و خداوند طالع یا خداوند خانه نوعی دیگر
قمر در اسد و برج خاکی و نظر زحل بهتر نشان دادن را در نور و میزان
و سبند و قوس و میزان سائر مشتری و نور و متا بله مشتری در
جدی تیلیت و تسدیس برجی ماه تحت الشعاع مانع محسوس بود زیرا که
خداوند آن خانه بمره بیش از تمام شدن **ز** آنکه ماه ناقص النور
و احساب بود و از آنکه خداوند طالع مخدر بود و دوم بود از طالع
که آن دلیل بود که آن خانه بفرستد از برای اذاردین جبر با است
که ماه با بطل بود در حوب و سرائت یکی با سرائمیزان و احدی
بود **در برهم کردن** درین معنی **ا** چیز نگاه باید داشتن **ا** باید که
ماه با بطل بود در حوت **ب** باید که از حوس منفرف بود و بسعود
پیوسته و باید که از سعد مشرق باشد و صاعد و مستقیم و اگر این
میسر نشود باید که متصل بود به خداوند خانه قمر از نظر با بسندیده که
از نظری ترجیح یا مقابل بود و شوار باشد آن خراب کرد **ج** و اولیتر
آن بود که طالع برجی سوای یا آتشی بود **د** باید که ماه با خداوند طالع
در برج سوای یا آتشی باشد **ه** اولیتر آن باشد که طالع و خداوند شش ماه

۴۲

در آن برجها باشد که چون اقباب در آن برجها باشد روزها روی
بگوئی نماید باشد و آن از اول سرطانت تا آخر جدی **و** اولیتر
آن باشد که خداوند طالع مغرب بود و ناقص باشد در سیر و متصل
بود بساتره ناقص با سیر و روی در مبطوط دارد و راجع نبود **ز** باید
که ماه مشرقی و ناقص النور باشد و در حرکت تمام ناقص بود و زایل بود
از طالع و متصل بود بگوئی زایل **ح** باید که ماه فوق الارض باشد
و دفع تهر خود کند بساتره فوق الارض و اگر تحت الارض بود
تهر خود کند بساتره فوق الارض **ط** باید که ابتدا این عمل از است
و سیم تا آخر ماه کنای و اگر خای که بنا باز کرده نشود باید که ماه
تجداد و خداوند ناظر نبود **در قریب ضیاع** باید که ماه در برجهای
ارضی بود **ا** باید که متصل باشد بسعود و سلبت زحل یا تسدیس او
باشد **ب** باید که زحل در خطها و خویش نبود **ج** باید که برج ساقط
بود **د** باید که راجع و خداوند شش مسعود باشد **ه** باید که ماه زایل
النور و احساب باشد و در شرف خود باشد یا وسط السماء باشد **و**
باید که ماه و طالع خالی باشد از نحوس **در کاردین راندن** در این

۴۴

۴۶

چهار چیز نگاه باید داشتن **ا** باید که ماه تحت الارض بود در خاص
یا ثالث و اگر فوق الارض در هادی عشره **ب** باید که مسعود ناظر باشد
به ماه و آن سعد باید که در برج ثبات بوده و اولیتر آن که آن سعد مشری
بود و در وسط السماء باشد و اگر این میسر نشود زمره باید که در وسط
السماء بود **ج** باید که زحل قوی حال باشد و ماه ناظر ثلث و یا زائد
د باید که ماه در برجها آبی بود یا در سعد **درخت نشان** شش چیز
نگاه باید داشتن **ا** باید که ماه در برجی ارضی بود و کوشار کوید طالع
و خانه ماه برجی و جسدین باشد **ب** باید که طالع برجی ازین برجها
باشد **ج** محمد ایوب کوید که اگر ماه در طالع بود آن درخت زود در
براید اما باید که اتصال او با سعدی باشد که آن سعد در طالع یا در
عاشر بود یا در شرف خویش **د** قصرانی کوید باید که خداوند طالع شرقی
بود و صاعد باشد که آن دلیل سرعت رستق بود **ه** باید که زحل قوی
حال بود و در او تا دماغی الاوتاد و او را در طالع سعادت بود و بهتر
آن بود که طالع یا خانه ماه برجی بود که دلیل آن درخت باشد **و** از
سجیز احتراز باید کردن **ا** زحل متصل بود بگوئی که در مبطوط خوش بود

۴۴

که آن درخت خشک شود **ب** باید که ماه متصل بود بر برج و نه باقیاب
 که آن دلیل خشک شدن آن درخت باشد و اولیتر از چهار اشی
 متصل بود **ج** آنکه خداوند خانه در احراق باشد که خداوند درخت
 ثمره او بخورد **در پنج کاشت** درین معنی پنج چیز نگاه باید داشتن
 باید که طالع برج دوجمین باشد **ب** باید که خداوند طالع در برجی
 منقلب بود **ج** باید که خداوند طالع بری بود از نحوس **د** باید که ناظر
 باشد بطالع **ه** باید که ماه در چهار منقلب بود زاده در عدد و در حساب
 و از دو چیز خبر باید کرد **ا** آنکه قمر ناقص بود که آن دلیل بود که تبا شود
ب آنکه نحوس را طالع نظری باشد تا کشت را آفت نرسد **در اجاره**
زمین سه چیز نگاه باید داشتن **ا** باید که اوت از نحوس خالی باشد
ب باید که متصل و منفرد از سعدی باشد و آن سر و سود یکدیگر
 ناظر باشند **ج** باید که ماه بخداوند خانه خود ناظر بود **در خریدن چهار پا**
در پختن درین باب چهار چیز نگاه باید داشتن **ا** محمد ایوب گوید
 باید که بطالع و خانه ماه حمل باشد یا ثور یا یکی از برجها و دوجمین **ب**
 گوشه گوید باید که در برج ثبات الا اسد و دلو **ج** باید که خانه ماه

۵۸

۵۹

بروج دوجمین باشد و باید که متصل بود بکوکبی مستقیم السیر **د**
 شخی گوید که اوت از نحوس خالی باشد و ساس و خداوندش
 سلیم باشد از نحوس و انچه از وی احراز باید کرد سه چیز است **ا** آنکه
 ماه بکوکبی مستقیم متصل باشد که آن دلیل کند که آن حیوان بر خداوند
 کران و ناخوش آید **ب** باید که بر محل ناظر بود **ج** باید که ماه در اسد
 یا در حوت یا در مقبله مرغ بود که آن دلیل بتای بود **در خریدن چهار پا**
کبر قرآن آنکه آن چهار پا ریاضت ناکرده باشد باید که طالع و قمر خیر
 و موضع ماه نمه آخرین اسد باشد و اگر خواهد که بهایش زیادت شود
 طالع و قمر برج دوجمین باید و اگر چهار پا بارکش بود طالع و خانه
 ماه آخرین قوس باید **در پختن** درین چهار چیز نگاه باید داشتن
ا محمد ایوب گوید باید که ماه در چهار راضی بود یا سواهی الا حدی
 و بهترین آنکه قمر در صورت مردم بود قصرانی گوید در حوت و اوست
ب باید که طالع و خداوندش قمر و خداوند خانه او سلیم باشد از نحوس
ج باید که خداوند ساس را با خداوند طالع مجازت باشد **د** محمد ایوب
 گوید بروه خریدن که در دست ایشان صفتی باشد باید که طالع و خانه ماه

۵۸

۵۹

نیمه جزا باشد **در آذ کردن بند** درین باب چهار چیز اعتبار باید کرد
ا باید که ماه زایده انور بود و متصل بود بحدی مشرقی **ب** باید که طالع
 و خداوندش بری باشد از نحوس **ج** باید که سر و نسر نظر باشد
 از تکیه یا از تدریس و سر و سلیم باشد از نحوس باشد از نحوس **د**
 از مقبله نرن احراز باید کرد که آن دلیل حضومت میان خداوند
 و بروه کند شخی گوید که ماه در ساس نحوس باشد **در پیشروادن گوید**
 درین باب چهار چیز نگاه باید داشتن **ا** باید که ماه بری بود از نحوس
ب که متصل بود بزمهره **ج** باید که زمره مستقیم السیر باشد **د** باید که
 زمره منحد بود در فلک **در پیشروادن گوید** درین باب نگاه باید داشتن
 چهارست **ا** باید که ماه دور باشد از شعاع آفتاب **ب** باید که ماه متصل بود
 بخداوند خانه خود یا بخداوند طالع **ج** باید که خداوند خانه ماه در برجی ارضی
 بود **د** باید که طالع و خداوند خانه سعد بود **در نیک کردن** درین باب
 نه چیز نگاه باید داشتن **ا** باید که طالع و دیکو و تدریس سلیم باشد از
 نحوس **ب** باید که ماه و زمره سر و مسعود باشند **ج** باید که زمره
 در خانه سعد باشند در حدود ایشان **د** باید که زمره ناظر بود بطالع

۵۳

۵۴

۵۵

۵۶

یا بخداوند خانه خود و زور بالقصای وی اگر سعد باشد و اگر نحوس باشد
 باید که از و بارگشته بود **ه** باید که ماه و زمره و مشتری سر سه برایش
 باشند **و** باید که ماه در شرف زمره باشد یا در خانه او یا در فوج یا
 در مسئله وی یا در قرآن مشتری **ز** یا عطار و وقتی که عطار مسعود باشد
ح باید که آفتاب و طالع و خداوند طالع آن ستاره که ماه از وی بارگشته
 بود سلیم باشد از نحوس زیرا که ایشان دلیل رونده بود **ط** باید که سلیم
 باشد از نحوس زیرا که آن هم دلیل باشد بودن و همچنین عاشر و ماه
 دلیل بود بر این در میان ایشان بود و رابع و خداوند خانه ماه دلیل عاشر
 ایشان بود باید که وسط خالی باشد از سعدی که ماه در برجی ثبات و بهترین
 ثور و اسد است و بهترین ثور است از دوجمین و درجه مابست درجه انچه از وی
 احراز باید کرد و دو چیز است **ا** آنکه ماه ناظر نحوس **ب** آنکه ماه در ربع
 نحوس یا مقبله ایشان باشد که آن دلیل وقت باشد بسبب منازعت
در زفاف قمر در ثور و اسد بود و جونا و سنبله باید و نظر زمره از جایکی
 مسعود سک و مشتری ناظر و زمره و طالع کی ازین برج و زور و شبانه
 و در نیمه اول جزا و سنبله هم نیک بود و بهری اول عترب هم نیک دارند

۵۷

و خداوند طالع باید که ناظر باشد به قسم و متصل بخداوند شش و نظر
او تسلیت و تدیس و اتصال خداوند طالع بخداوند منعم و تا د
که خالی باشد از نخوس و حد کند از قروشتری در طالع و باید که
ماه در حلی و سرطان و جدی و دلو باشد و در برجها ثابت بود و باید
که در ثانی عشر و ثانی و سادس باشد **در سفر و جنگ** درین معنی دوازده
جیز نگاه باید داشتن **باید که ماه در برجی سبک باشد و بهترین آنکه**
برجها منعقب بود باید که طالع خالی بود از نخوس و همچنین
خداوند طالع **باید که طالع خالی نباشد از سعدی** **باید که خداوند**
نعم سعد باشد و در طالع باشد **باید که ماه در نعم طالع یا در ثانی یا**
در حادی عشر یا خامس بود **باید که متصل بود به شتری یا اوست**
باید که نخوس ساقط باشد از طالع و از ماه **باید که مرد و غیر ناظر**
باشد بیکدیگر و بطالع هم ناظر باشد **طالع باید که عامل تدبیر ماه قوی حال**
باشد در طالع یا در حادی عشر یا عاشر که آن دلیل بود که او را در
سفر جزا بسیار حاصل شود **باید که ماه ناظر بود بخداوند خانه**
او یا باید که خداوند طالع و خداوند خانه ماه در او تا باشد و سلیم

ع
۵۸

از مناحس **اگر آفتاب بر برج سمو یا مابله ایشان باشد دلیل بود**
بر جمعه و بازگشتن و انجرازان حد باید کردن منت است **از آنکه**
صاحب طالع از طالع ساقط بود و همچنین خداوند خانه ماه از ماه
آنکه ماه تحت الشعاع باشد یا در سادس یا در ثانی عشر **حد باید**
کردن آنکه عطار و همچنین بود **از آنکه ماه در معادله نخوس باشد**
یا در برج یا در معادله ایشان زیرا نظر نخوس ماه بر بود از نظر
ایشان بطالع **قصرانی گوید که اگر ماه باول ماه متصل بود به برج**
دلیل افتت از دروان یا از باد شاه یا آن اشک آنکه ماه در راجع باشد
که دلیل دشواری و دوری مسافت بود **از بودن ماه در طالع که آن**
دلیل بیماری بود در راه **از آنکه مرد و غیر از طالع ساقط باشد که دلیل**
درازی سفر یا مردن آنکس گذر راه و برای آنکس که سفر خواهد کرد
اگر طالعش معلوم باشد باید که آن وقت که در وی سفر خواهد کرد
طالع مولود او باشد و دیگر و تدبیر و ماه در طالع مولود او باشد و در طالع
یا در تاسع قوی حال **در سفر اندراب** **انچه در وی نگاه باید داشتن سه**
جیز است **آنکه ماه در برجها یا بی بود و محمد ایوب گوید در برجهای**

نظ
۵۹

خالی روا بود **باید که این بروج خالی باشد از نخوس** **باید که طالع خالی**
بود از نخوس **باید که او تا مسعود باشد و انجرازی حد باید**
کرد و جزا است **باید که ماه متصل باشد به حلی از و تدبیر محمد ایوب**
گوید که مردن که در طالع سیار بود معتم ماه ما اتصال بود به
نخوس **درین باب بست جیز نگاه باید داشتن**
باید که طالع یکی از خانه است دکان علوی باشد و بهترین خانه
مخبر است یا آنکه حریج بوی ناظر بود از تسلیت و تدیس **باید**
که خداوند خانه طالع در طالع یا در وسط السماء یا در حادی عشر بود
و اگر این میسر نشود باید که در راجع یا سابع مقبول بود کوشیار گوید
باید که ماه در برجی منعقب باشد و خداوند طالع در برجی ثابت یا ذو
جسدین بود و محمد ایوب گوید که در سرطان بود تسلیت حریج و شتری
ناظر و در عقرب و حریج هم نیک باشد **باید که خداوند طالع مستولی**
بود بر خداوند سابع **باید که خداوند سابع در طالع یا در ثانی بود در**
جا بیکجا مقبول و متصل بکوی ساقط **اگر خداوند طالع و خداوند**
سابع بیکدیگر ناظر باشد از تسلیت یا از تدیس دلیل صلیح بود

۴۵

باید که خداوند ششم در ثانی بود **باید که مرد و غیر متصل باشد بخداوند**
طالع **باید که خداوند طالع متصل بود بخداوند عاشر** **باید که خداوند**
خانه عاشر بخداوند طالع ناظر بود که آن دلیل بود بقوت ارغوان آنکس
باشد که جنگ آغاز کند **اگر اتفاق افتد بنظر بسندید که خداوند سابع**
بخداوند ثانی متصل بود و دلیل تاه شدن همان دشمنان بود **باید که**
آن ستاره را که ماه بوی الروی بازگشته بود در آن وقت قوی حال بود
و آن ستاره را که ماه بوی دونه بود ضعیف باشد که آن دلیل قوت
طاب و ضعف مطلوب **باید که ماه منصرف بود از ستاره و متصل**
بود به ستاره که فلک وی زیر فلک آن ستاره بود که از وی بازگشته بود
قصرانی گوید که چون ماه ناظر بود بطالع دلالت او قوی تر بود از دلالت
خداوند طالع **اگر غالب لیلان باشد که جنگ خواهد افتاد و باید**
که حریج در روزه باشد و طالع از سعدی خالی نبود **باید که ثانی و خداوند**
طالعش مسعود و قوی حال باشد **باید که عطار و در حریج و ماه و خداوند**
خانه او قوی حال باشد زیرا که ایشان دلیل جنگ اند **اگر خواهد**
که مرد و خصم بیکدیگر برسند باید که آن ستاره که ماه از وی بازگشته بود

از طالع ساقط باشند و از آن کوکب که قمر بوی متصل بود **ه** باید که
 خداوند طالع و خداوند سابع از یکدیگر ساقط باشند و اگر مرد و بیگانه
 ناظر باشند نظر بسندیده ایشانرا صلح افتد اما اگر یکی ازین دو راجع
 باشند و در جایگاهی که موافق بود خصم بروی غالب شود بعد از صلح
 پس اگر آن کوکب که در ثامن بود خصم او را بکشد و اگر در ثانی بود مال
 او ستاند و اگر در ثانی عشر یا سادس بود او را جیس کشته اگر عطار
 بمرغ متصل باشد و مرغ متصل باشد سعدی آنکس که خصم بوی رسیده
 باشد جایگاه بوی رسد **ط** اگر عطار و تحت الشعاع بود مرد و خصم
 با یکدیگر حلیت سازند **ک** اگر عطار و برتر سعید باشد مرد و برادر
 باشند در قوت اما آنچ از وی جز باید کردن دوازده چیز است
 ۱ آنکه خداوند طالع در ثامن باشد **ب** آنکه محرق باشد **ج** آنکه ساقط
 باشد یا متصل بود بکوکبی ساقط **د** آنکه خداوند سابع متصل بود
 بخداوند راجع که آن دلیل قوت خصم کند از برای آنکه راجع آنکس
 عاشر خصم او بود **ه** آنکه خداوند طالع متصل بود بخداوند ثامن
و باید که خداوند ثانی در سابع و ثامن باشد **ز** حذر باید کرد از آنکه

ماه خداوند خانه او فاسد باشند **ح** حذر باید کرد از فساد ایشان عشریه
 ماه که او دلیل عاقبت است **ط** حذر باید کرد از آنکه زحل در خانه
 خداوند طالع باشد و خداوند طالع محس بود زیرا که این دلیل مرگ
 بود **ی** حذر باید کرد از آنکه خداوند طالع بخداوند سابع در اید و
 خداوند خانه سابع در خانه خویش باشد و خداوند طالع بوی متصل
 نشود که این دلیل مرگ است بود **یا** حذر باید کرد از آنکه دلیل مطلوب
 بر باله طالع بگذرد که دلیل ظفر خصم باشد و اگر چکی خواستند
 کردن باید که از باب خانه دلائل آن کار با و تا باطل باشد که این
 دلیل قوت و شجاعت بود **ب** بطلیموس کنت حذر کن از جنگ در آن
 وقت که ماه در ثور باشد ناظر مرغ نظر بسندیده و اگر در ثور و سرطان
 بود باید که بتیث مرغ باشد و مرد و سعد بوی ناظر باشند و باید که در
 برج آبی بود و در برجهای خاکی نباشد **در شهر شدن** آنچه درین
 اعتبار باید کرد نه چیز است **ا** باید که دوم طالع آن وقت مسعود
 باشد **ب** باید که خداوند برج دوم کوکبی سعد باشد باید که وی بر باله
 زمین بود **ج** اگر خداوند دوم کوکبی محس باشد باید که سعدی ناظر بود بطالع

یا بخداوند طالع نظر بسندیده **د** اگر خواهی که انجام تمام کنی باید که ماه
 در اسد باشد مقبول از خداوند طالع **و** باید که ماه قوی حال باشد **ز** باید
 که طالع و خداوند ثانی بوی باشد از نحس **ح** باید که سهم الساعده در
 طالع دارد و وسط الساعده و یا ناظر بصاحب طالع **ط** باید که ماه باله
 زمین باشد آنچ از وی حذر باید کردن پنج چیز است ۱ آنکه مادر خداوند
 خانه او تحت الارض بود که دلیل جور و دشواری کار بود که در آن شهر
 خوانند اما اگر در آن شهر کار نباشد خواه کرد اگر چنین
 بود و مار بکشد و اگر تحت الشعاع بود بهتر بود **ب** آنکه خداوند ثانی
 راجع بود یا تحت الشعاع یا میتم زیرا که آن دلیل بازگشتن بود
 از شهر بزدوی یا آنکه در آن شهر هیچ سود نیابد **ج** آنکه مجامعه
 زحل باشد که آن دلیل دشواری و مضرت بود **د** آنکه ماه با خداوند
 ثانی بود یا خداوند ثانی با عطار و مرغ بوی ناظر بود **ه** از سابع که
 آن دلیل جراحت بود و اگر زحل بجای مرغ بود دلیل تأخیر بود
 آن کار که خوانند کردن و بسیار سالها صلح شود **و** اگر ماه با مرغ
 بود و قوس ناظر بود بوی آن مضرت از آنست بود **در سبت**

و بر تحت نشستن درین باب نوزده چیز نگاه باید داشتن باید که
 طالع و خداوند ثانی و ماه و خداوند اسلیم باشد از نحس **ب** باید
 که قمر ناظر باشد بمشتوی یا بتیث مرغ باشد **ج** باید که طالع و خانه
 ماه برجهای ثابت باشد **د** قصرانی کوید بهترین اسد و عقرب باشد اما
 باید که ماه در عقرب باشد **ه** محمد ایوب کوید عقرب در محال
 بدست و برجهای ذوج بدین هم مک باشد خاصه قوس و حوت اگر
 خداوند ایشان در برجهای ثابت باشد باید که دلیل آن عمل قوی
 حال باشد چون افتاب در کار یا سلطانی و مشتری در کار یا
 قضا و راد و محنین و دیگر ستارگان **و** بهترین آن بود که ماه
 افتاب متصل بود و افتاب بمشتوی از جایگاهی مقبول **ز** اگر خداوند
 وسط السما مشتری بود عاقبت نیک باشد باید که افتاب برجهای
 استی بود **ح** باید که اوتا و چهارگان از سعدی خالی نباشد خاصه
 و بر عاشر **ط** باید که خداوند عاشر حمانج بود بخداوند طالع **ی** باید
 که ماه از ستاره منفرف باشد و متصل ستاره که فلک او بالانگ
 آن ستاره بود **یا** بهترین آن باشد که افتاب در وسط السما بود یا

زمره یا مشتری و بهترین اژین انکه در شرف خورشید باشد **ب** باید
 که خداوند طالع در و نه بود و بهترین همه و نه یا عاشر است **ج** باید
 که طالع عاشر یا یکی از سه دو مسر باشد **د** باید که خداوند طالع بر
 خورشید باشد یا متصل بود بخداوند شرف طالع **ه** باید که خداوند طالع
 بر جبهه و وسط السه بر جبهه راستی یا موای بود که ان دلیل نیست
 بود **و** باید که ماه زاید باشد **ز** باید که سهم السعاده قوی حال باشد و
 در او تا بود خاصه در عاشر **ح** شوی گوید باید که طالع و خداوند خانه
 او خانه ماه برجی مستقیم المطلع باشد **ط** قصرانی گوید بهتر ان باشد
 که طالع وقت عاشر طالع ان شهر باشد یا ان اقليم و اگر طالع و بدی ان
 او تا طالع ان قران بود که در سن گذشته باشد یا ان او تا طالع سال
 یا او تا طالع اجتماع یا استقبال باشد ان شهر بود اما انچه از وی احراز
 باید کرد مشی جز است **ا** حد باید کرد از بر جبهه که موافق ملک نباشد
 و ان حمل و سرطان و عقرب و جدی و دلو است و از ان برج که زحل
 دوری باشد یا برج یا ذنب **ب** بر همین باید کرد از انکه مخوس ناظر
 باشد از او تا **ج** حد باید کرد از ف و حال آفتاب که ان کار بایند

۶۰

بهره

بهره **د** حد باید کرد از انکه حد و اجتماع یا استقبال که در سن گذشته
 بود مخوس باشد بالمخوس بروی مستوی باشد **ه** حد باید کرد از
 کسوف یا از خسوف که ان سخت بد باشد **و** حد کند از انکه ماه در
 زایل و نه باشد یا مخوس یکی از ناحس که در صدمه یابد کرده شد
ز حد کن از انکه ماه از آفتاب منصرف بود که ان دلیل نقصان
 کند **ح** حد کند از نقصان ماه در نور یا در عدد یا در حساب **در عقد**
 انچه بدین اعتبار باید کرد چهار چیز است **ا** باید که ماه در یکی از خانه
 عطارد باشد یا زمره یا مشتری و اگر لولاست از بر حرب باشد
 باید که ماه در خانه مرغ بود و بهترین عورت است **ب** قصرانی گوید
 باید که ماه و خداوند طالع در خانه مرغ و مشتری باشد **ج** باید که
 ماه از نظر مرغ خالی باشد از تسلیت یا از تیس **د** باید که طالع
 و خداوند ش و ماه و خداوند خانه بروی مسعود باشد **ه** باید که
 خداوند طالع و خداوند خانه ماه مستقیم باشد انچه از وی حد باید
 کرد انست که خداوند طالع یا خداوند خانه قمر راجع باشد **در فتح**
ل اگر خواصند که بار دیگر ان کار بروی رسد شش چیز نگاه دارند

۴۲

سد

ا باید که ماه در برج و جبهه باشد و همچنین طالع برج و جبهه باشد
ب باید که ماه در او تا بود **ج** باید که متصل بود بسعود **د** باید که زاید
 بود **ه** باید که صاعد بود در شمال و باید که طالع خالی بود از مخوس و
 اگر خواصند که ان کار یکدیگر برسد سه چیز احراز باید کرد **ا** باید که
 طالع و خانه ماه برج ثابت باشد **ب** باید که ماه ساقط بود از طالع
ج باید که ماه مخوس بود و در جبهه انچه در انبه این کار مایه کرده شد عکس
 وی اختیار باید کرد **در خراج مستند** باید که متصل باشد از اول ماه
 از تسلیت یا از تیس و در خانه زحل باشد و بهترین است که بسعود
 قوی ناظر باشد **در حاجت خواندن** باید که نگاه باید داشت **ا** انکه طالع
 برج اسد باشد **ب** انکه ماه در نور یا در وسط السه بود **ج** انکه خداوند
 طالع متصل بود بسعود **د** باید که ماه زاید النور بود **ه** باید که ماه
 صاعد باشد **در صید کردن مرغ غان** انچه در وی اعتبار باید کرد
 و از ده چیز است **ا** انکه ماه در برج موای باشد **ب** انکه متصل بود
 بعطارد **ج** انکه عطارد قوی حال بود اگر صید مرغ آبی بود باید که
 قمر متصل بود بستره که اوج در برج آبی بود **د** اگر صید بازگشت

۴۴

۴۵

۴۶

جزا بهتر بود و اگر جرح و شامین بود میزان او لیتر و اگر بقیع
 و لو بهتر صید کردن را بهتر است که طالع برج منقلب بود **و**
 باید که ماه در عاشر بود و مسعود و مشتری در طالع و مرغ در صاحب
 و زحل ساقط و رونده و یکی از و نه یا در مایه او تا باشد و بهترین
 حاوی عشرت **و** اگر ماه بزمه متصل بود سخت نیک باشد و از
 ان صید نشاط افزاید **ز** باید که خداوند ساج ناقصه باشد و مخدر
ح باید که ماه منصرف از مرغ **ط** محمد ایوب گوید اگر ماه در طالع
 باشد دلیل باشد بر آسانی صید **ی** باید که ان کوکب که ماه بوی
 متصل بود در مایل الود بود زیرا که اگر در و نه باشد ان دلیل قوت
 صید کند **ج** از وی حد باید کرد شش چیز است **ا** انکه ماه خالی
 السیر باشد **ب** انکه در آخر برج بود **ج** انکه ماه در جدی باشد و کج
 برج و مرغ و زحل و قمر در وسط السه بدان دلیل بود که جانور باز
 نباید که اگر وقت شکار کردن ماه بستره راجع متصل باشد
 بران صید ظفر نباید **ه** باید که ماه از خداوند خانه خود ساقط بود
و حد کن از انکه ماه مخوس بود بر زحل که ان از همه برتر بود **در صید**

ح

چهار باب چ چیز نگاه باید داشتن اگر ماه در برج آشتی بود
 باید که ماه مقصل بود برنج از سلیت یا از تسلیس زیر اگر آن
 دلیل آن جانور بود که بد و صید می کند و قوت او باشد باید که ناظر
 بود بسعدی که آن سعد در طالع باشد باید که در سابع خشن بود
 بهترین مرغیت زیر آن که زحل دلیل کرد و عدد و صیدان باشد اگر
 صید کند را قصد بان جانوران باشد که سم دارند باید که ماه در عاشر
 باشد مقصل بزهره و اگر قصد وی بان جانوران بود که جنگال دارند
 چون روباه و خرگوش و مانند آن باید که مقبول بود از مرغ و اگر
 قصد دکان کند چون شیر و بلک و مانند آن و سرجه صید کند
 را از وی ترسان باید بود که مرغ در طالع نباشد یا در وی آن اوامد
 که اگر چنین بود پس نباشد و برین همه این کار را آن بود که یکی از
 برجهاء آشتی طالع بود که دلیل جراحت باشد **در صید و پاک کردن**
 درین باب سنت چیز نگاه باید داشتن اگر طالع برجی جویدین
 باشد کوشیار کویه حوت روا نبود باید که خداوند طالع و ماه در
 برجهاء آبی باشند باید که ماه بخداوند خانه خویش ناظر باشد

سطح 41

د باید که خداوند طالع بطلع ناظر باشد باید که ماه زاید انو باشد
 و باید که ماه مقصل بود بزهره و عطارد و بهتر آن باشد که دلیل
 طالع و عاشر و ساعت صید زهره و ماه و عطارد باشند و اما از
 وی حذر باید کرد و جوهرست اگر مرغی در برج آبی بود **د** اگر زهره
 در مقادیر مرغی رسد **در تماشای برنج** چ چیز نگاه باید داشتن
 باید که ماه در برجی جویدین باشد باید که مقصل بود بسعدی
 و بهترین زهره است که او سخت موافق باشد این معنی را و باران
 آنکس را آسان بود و مسیح غم بوی نرسد اگر ماه از سعدی بازگشته
 بود هم نیک باشد اگر ماه در برج دوم اند و زهره را بیند درین
 برجهاء کارگسائی باشد که بدیدار ایشان شادمان گردد و از بهر
 نرسد و تماشای در بستانا ماه باید که در برج خاکی بود و طالع قوت
 چچین و اگر تماشای بر شط آب بود جایکی که در روی آب بسیار
 بود باید که ماه در برجی آبی بود و مقصل بزهره و ای از وی حذر
 باید کردن و جوهرست اگر ماه با مرغ بود که آن دلیل دلیل دل
 مشغولی بود **د** اگر ماه منخوس شد از زحل که دلیل شهادت و دل

مشغول و حضرت بود **در تماشای آب** این درین باب نگاه باید
 داشتن چ چیز است اما باید که طالع وقت برج آبی بود **د** باید که زهره
 در طالع باشد یا در دوم یا در نهم **ج** اگر ماه مقصل باشد بزهره و زهره
 در برج جویدین باشد دلیل کند که کسائی را بیند که بدین ایشان شاد
 د باید که ماه در ثبات بود یا در خامس یا در هجده **ع** اگر خواستند
 کردن تماشای ویر جات طالع برج ثابت باشد و ماه در وسط السماء و اگر
 خواستند که زود تر گردند باید که طالع برج منقلب بود و در وی سعدی
 باشد **در تماشای بر آب** درین باب چ چیز نگاه باید داشتن
 باید که طالع وقت برج ارضی باشد باید که برج چهارم قوایم نباشد باید که
 سعدی در طالع بود بهترین است که ماه بازگشته بود از زهره و خالی
 السیر بوده اگر خواستند که در شون طالع باید که برج منقلب بود که
 از جوهرکت لاین ترست و اگر خواستند که بر برجی مقام کند طالع برجی ثابت
 باید از وی احتراز باید کرد و جوهرست اعتراف که مبطوط قمرست
 و حدیث است **ب** محمد ایوب گوید که کس بود که سرست برون شود
 بر طالع برج آبی و قمر در دوم بود و بار آتش نگیرد **در کشتی گرفتن**

مخ

این درین باب نگاه باید داشتن چ چیز است باید که سر و سعد ناظر
 باشد بطلع و بهر و نسر **د** باید که ماه با عطارد باشد **ج** باید که در اول
 حمل یا در وسط سنبله یا در اول میزان یا در وسط یا در آخر جوزا یا در
 یا در وسط عقرب یا در آخر جدی یا در دلو اگر سعد بوی ناظر باشند
شراب در خیم کردن این درین معنی نگاه باید داشتن چ چیز
 باید که ماه در حوت یا در سرطان بود **د** باید که ماه مقصل بود بزهره
 اگر بعد از اتصال ماه با قیاب بیوند از سلیت یا از تسلیس آن شراب
 بسیار کس برسد و سر کس از آن نصیب باشد اگر اتصال ماه با عطارد
 و زهره باشد آن شراب بجزئی و دو و طرب خورده آید اگر آن شراب
 از بهر معالجه کند باید که ماه باید که ماه در برجی سواهی بود و مقصل
 با عطارد و بهترین بود که مشتری ناظر بود تا از آن شراب منفعت تمام
 بدید و ای از وی حذر باید کرد و جوهرست اگر قمر بنجل ناظر
 باشد که آن شراب تبه کننده و غم فزاویه باشد **د** اگر ماه مرغی ناظر
 باشد نظر نایبندید که آن دلیل بود که خست بشکند تا شراب بزبان
 آید یا ضری او را ماه کند **در شراب خوردن** درین باب سه چیز

ع

نگاه باید داشتن اگر ماه در نور و میزان بود یا در حوت و ثری
در او تا دو ماه در میان و هم و مستقیم باشند شراب که خورند نیک بود
چون ماه متصل بود باقیاب از تلیث یا از تلیس هم نیک باشد
چون ماه متصل بود به شتری محمود باشد خوردن شرابها که از شکر
سازند و آنچه بدان ماه و اما آنچه از وی احتراز باید کردن و وجیزت
ا چون ماه در برج خاکی باشد و متصل بود به جل شراب نباید خوردن
که زبان دارد چون ماه در برج چهار آتشی بود و متصل به برج باشد
هم زبان دارد در شطرنج و در برج درین باب اعتبار باید کرد
ا اگر ماه متصل بود به سعدی و به تری است که از تلیث یا از تلیس
باشد باید که ناظر بود به طار و آنچه از آن احتراز باید کرد و وجیزت
ا اگر ماه با یکی از دو بخش باشد تا ربع یا متاثر با او ا اگر ماه از مرد
بخش باشد در روزه و در ممد و رفتن آنچه در وی نگاه باید داشتن
و وجیزت ا باید که ماه متصل بود یکی از مرد و سعدی اگر آغاز کند او
غالب آید و اگر بخش متصل بود مغلوب شود ب بهترین است
که ماه منصرف باشد از عطارد و متصل به برج اگر در طالع سعدی باشد

عو

عر

یا صاحب طالع در عاشر بود اگر آغاز کند غلبه او را بود ب بهترین
ان بود که در ساج بخشی بود اگر ماه منصرف از عطارد و بخداوند طالع
متصل بود دلیل بود بر حضور کسی که آغاز کند را تعلیم دهد اگر
خداوند طالع و خداوند ساج هر دو در وسط السماء باشند مرد و با هم در
کوبند قصراتی گوید که از آن جانب باید نشستن در شطرنج و نزد با خن
که ماه فرج آن جانب باشد و اگر جان اتفاق افتد که در جانب قر نشیند
ان بهتر بود چنانکه ماه در جل بود دلیل مشرق بود در جانب مغرب باید
نشستن باید دانست که مشرق یا شمال بود و مغرب یا جنوب
ط شری گوید که ماه در برج در آن برج باشد که مصاف بهت آغاز کند
ی باید که صاحب طالع بخش کند بود ساج را و خداوند باید که در آن یک
خداوند طالع و خداوند ساج ناظر باشند بیکدیگر از ممتا بله که دلیل
و خصوصیت بود میان مرد و در جوکان زن درین باب موقت
چیز نگاه باید داشتن ا باید که ماه در برج منقلب بود باید که متصل
بود به سعدی یا برج از تلیث باید که طالع وقت بیرون رفتن این
کار را بر جی منقلب بود و بهترین جلی و میزان است باید که خداوند

ع

طالع متصل بود به سعدی باید که فوق الارض بود و بری از بخش و از
احتراق اگر خواند که غالب شود کوی بدان جانب باید زدن که
ماه در آن جانب بود باید که طریقی قوی حال باشد که دلیل قوت بود
اما آنچه از وی خداوند باید کردن ب وجیزت ا اگر ماه در برج ثابت باشد
زیرا که آن دلیل گرانی بود و هم چنین بر چهار زوج بدین صدر باید
که از آنکه ماه با زحل باشد صدر باید که از آنکه ماه یا خداوند طالع
متصل باشد ب محمد ایوب گوید باید که سعدی در او تا د باشد

خط

زحل در روزه نباید خاصه در طالع در عا کفشن یعقوب اسحق خدی
درین باب رساله ساخته است اما آنچه حکما درین معنی گفته اند بهمانی
بیاوردست و ما حاصل آنچه در آن رساله آوردست بهمانی بیاریم و بعد
از آنکه حکما گفته بگویم یعقوب می گوید قومی گفته باید که وقت دعا
کفشن سعدی در طالع باشد و سعدی دیگر در آن باب گفته ا کار و عاقبت
ان بخوبی باشد و قومی دیگر گفته که یکی در عاشر باید و دوم در راج
باید که در ناسع بود و دوم در راج و باید که مرد و سعدی مشرقی باشد و از
نخوس بری باشد و مخرق راج باشد و باید که ماه با ایشان سعدی

باشد و بعضی گفته که دعا نگاه باید گفتن که ماه در خانه زمره باشد
و متصل به شتری اگر از برای دنیا کند باید که ماه در خانه به شتری
بود و متصل به سره خاکی از وی مقبول بود و مسعود در آن موضع
بود که یاد کرده شد و اگر از برای طلب ریاست و بادشاهی بود باید که آن
متصل بود و اگر از برای لشکر کشی بود باید که به برج متصل بود و اگر از
برای طلب علم بود باید که بطار و متصل بود و اگر از برای لذت و کار
زنان بود زمره باید که متصل باشد و بعضی گفته که هر وقت که عطارد
یا مرغ معان کف انحضیب باشد آن وقت اجابت دعا بود و صلاح دعا
کنند و اگر آفتاب معان وی باشد دلیل بود که دعا گفته توانگری د
نهی که در حل معان او بود و مسعود باشد دلیل ان بود که دعا گفته
ان تا آخر نیک حال و توانگری باشد و اگر منوس باشد در آخر عمر بخاری وی
زیادت شود و اگر مشری معان وی باشد دلیل بود که دعا گفته بر دشمن
خود ظفر باید و اگر زمره معان وی باشد دلیل بود که دعا گفته مانده
سیار یا به اما عرو اندک بود و حکما دیگر گفته که در وقت دعا کفشن
باید که مشری یا راس بود و در عاشر طالع وقت از نخوس سلیم بود و ماه

فقه بیضاوی
در تفسیر
در بیان
در بیان
در بیان

من كتاب الامم والامم

[illegible]

Handwritten text in Urdu script, likely a signature or a note, located at the bottom of the page.

ماہ دروزد الیٰ علی بن ابی طالب
در روز شنبه یازدهم ذی القعدہ
سن ۴۰۸

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

مركب لادبوسين

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

